

Katedra: sociálních studií a speciální pedagogiky

Studijní program: Sociální práce

Studijní obor: Penitenciární péče

TERORISMUS

TERRORISM

Bakalářská práce: 10-FP-KSS-4029

Autor:

Michal Piešťanský

Boleslavská 289

294 42 Luštěnice

Podpis:

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jihlavec Dis.

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
76	26	0	2	43	3 + CD

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(pro bakalářský studijní program)

pro (kandidát): Michal Piešťanský
adresa: Boleslavská 289, 294 42 Luštěnice
studijní obor (kombinace): Penitenciární péče
Název BP: **Terorismus**
Název BP v angličtině: **Terrorism**
Vedoucí práce: Mgr. Jan Jihlavec, DiS.
Konzultant:
Termín odevzdání: duben2011

Poznámka: Podmínky pro zadání práce jsou k nahlédnutí na katedrách. Katedry rovněž formulují podrobnosti zadání. Zásady pro zpracování BP jsou k dispozici ve dvou verzích (stručné, resp. metodické pokyny) na katedrách a na Děkanátě Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické TU v Liberci.

VLiberci dne 1.4.2010

děkan

vedoucí katedry

Převzal (kandidát): Michal Piešťanský

Datum: _____

Podpis: _____

Název BP: TERORISMUS

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jihlavec, DiS.

Podpis:

Cíl: Charakterizovat problematiku terorismu a analyzovat chápání terorismu v ozbrojených konfliktech.

Požadavky: Formulace teoretických východisek, příprava průzkumu, sběr dat, interpretace a vyhodnocení dat, formulace závěrů.

Metody: Dotazník

Literatura: BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Vyd. 1. Praha: Policie History, 1999. ISBN 80-902670-1-7.

EICHLER, Jan. *Terorismus a války na počátku 21. století*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 2007. ISBN 978-80-246-1317-8.

SOULEIMANOV, Emil a kolektiv. *Terorismus : válka proti státu*. Vyd. 1. Praha: Eurolex Bohemia, 2006. ISBN 80-86861-76-7.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana. *Menšiny a migranti v České republice*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2001. ISBN 80-7178-648-9.

ZEMAN, Jan. *Terorismus*. Vyd. 1. Praha: Triton, 2002. ISBN 80-7254-305-9.

Čestné prohlášení

Název práce: Terorismus
Jméno a příjmení autora: Michal Piešťanský
Osobní číslo: P07000404

Byl/a jsem seznámen/a s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména § 60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval/a samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložil/a elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedl/a jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne:

Michal Piešťanský

PODĚKOVÁNÍ

Dovoluji si tímto poděkovat Mgr. Janu Jihlavecovi Dis. za metodickou pomoc, kterou mi poskytnul při vypracování a vedení mé bakalářské práce. Děkuji především za řadu cenných rad a připomínek, které mi pomohly vypracovat bakalářskou práci.

Dále bych tímto chtěl poděkovat Rule M. Nasser, Hudě Ahmed za rady a pomoc při realizaci dotazníkového šetření v Iráku.

Název bakalářské práce: Terorismus

Jméno a příjmení autora: Michal Piešťanský

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2010/2011

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Jihlavec Dis.

Anotace:

Bakalářská práce se zabývala problematikou vnímání terorismu a vycházela jednak z definic a legislativy, zabývajících se tímto tématem, které jsou platné zejména pro země EU a euroatlantického prostoru na jedné straně, a na straně druhé vycházela z názorů obyvatel dvou regionů, tj. euroatlantického prostoru, zastoupeného vzorkem obyvatel z ČR a Blízkého východu, representovaného vzorkem obyvatel z Iráku.

Cílem bakalářské práce bylo poukázat na rozdílné vnímání toho, co je či není aktem terorismu pro obyvatele částí světa, jako je Blízký východ a euroatlantický prostor.

V rámci práce byly stanoveny dva předpoklady, a to že bude existovat minimálně 50 % rozdíl ve vnímání aktů terorismu mezi respondenty z ČR a Iráku, a že se alespoň 80 % respondentů z řad obyvatel Iráku setkalo s akty, které jsou dle uvedených legislativ považovány za terorismus.

Aby mohlo dojít k porovnání vnímání aktů terorismu, byl v rámci praktické části této práce použit dotazník, jehož účelem bylo zjištění názorů na dané téma u dvou skupin respondentů. První skupinu tvořilo 50 respondentů z Iráku (obyvatelé Bagdádu) a druhou skupinu tvořilo 40 respondentů z ČR. Výsledky dotazníků byly konfrontovány nejenom mezi sebou, ale také s legislativou a definicemi EU.

Z provedeného průzkumu vyplývá, že rozdíly ve vnímání dané problematiky jsou značné, a to zejména v otázkách týkajících se teroristických skupin.

Klíčová slova:

Terorismus, terorista, guerilla, odboj, islám, šíita, sunnita, fundamentalismus, Interpol, Europol.

Title of Bachelor Thesis: Terrorism

Annotation:

The thesis dealt with the issue of terrorism perception. It resulted both from the definitions and legislation dealing with this issue, which are valid especially for EU countries and for Euro-Atlantic area and from the opinions of people in two regions, namely in the Euro-Atlantic area, sample represented the population of the CR and in Middle East, sample represented the population of the Iraq.

The aim of the thesis was to highlight the different perceptions of what is or is not an act of terrorism for people of those parts the world, such as Middle East and Euro-Atlantic area. The thesis determined two premises. There will exist minimal 50% difference in perception of acts of terrorism among the respondents from the Czech Republic and Iraq and at least 80 % of respondents from the Iraqi population have experienced the acts which are considered as terrorism according referred legislation.

The practical part of the thesis uses a method of a questionnaire so that the perception of acts of terrorism could be compared. Its purpose was to determine opinions of two groups of respondents on the subject. The first group consisted of 50 respondents from Iraq (Baghdad residents) and the second group consisted of 40 respondents from the Czech Republic. The results were compared not only among themselves but also with the EU legislation and EU definitions.

The research shows that the differences in perception of the problem are considerable, especially in issues concerning the terrorist groups.

Keywords:

Terrorism, terrorist, guerilla, resistance, Islam, Shia, Sunni, fundamentalism, Interpol, Europol.

OBSAH

Úvod.....	10
TEORETICKÁ ČÁST	13
1 Historický exkurz.....	13
1.1 Prehistorická fáze	13
1.2 Druhá fáze.....	13
1.3 Třetí fáze (studenoválečná fáze)	14
1.4 Další klasifikaci vývoje terorismu:	14
2 Terorismus v moderním pojetí	17
2.1 Definice	17
2.2 Definice Evropské unie.....	18
2.3 Definice České republiky	20
2.4 Terorista.....	20
2.5 Typologie terorismu	21
2.5.1 Subverzivní terorismus (podvratný, rozvratný).....	21
2.5.2 Represivní – státní terorismus.....	21
2.5.3 Nestátní terorismus.....	22
2.5.4 Náboženský terorismus	23
2.5.5 Islámský fundamentalismus	23
2.5.6 Další dělení terorismu	24
2.6 Porovnání náboženství.....	25
3 Guerilla	27
3.1 Guerilla, terorismus, konvenční válka	28
4 Vybrané evropské teroristické organizace.....	31

4.1	Irská republikánská armáda (IRA)	32
4.2	Baskitská vlast a svoboda (ETA) – Basque Fatherland and Liberty	33
4.3	Strana rudé armády (RAF) – Red Army Fraction	34
4.4	Revoluční organizace 17. listopadu	35
	Revolutionary Organization 17 November.....	35
5	Vybrané blízkovýchodní organizace	37
5.1	Fatah (Harakat Tahrir Filastin)	37
5.2	Hamas.....	38
5.3	Organizace pro osvobození Palestiny (OOP)	39
5.4	Hizballáh (Islámští Jidalové)	40
5.5	Al-Kajda (Al-Qaeda)	42
6	Legislativa.....	46
	PRAKTICKÁ ČÁST	49
7	Průzkum a jeho cíle.....	49
7.1	Stanovené předpoklady.....	50
7.2	Použité metody	50
7.3	Popis zkoumaného vzorku.....	51
7.4	Výsledky dotazníkového šetření.....	52
7.5	Ověření platnosti předpokladů	67
	Závěr	69
	Seznam použitých informačních zdrojů	71
	Seznam příloh	76

Úvod

Slovo resp. pojem terorismus je v současné době velmi mediálně oblíbený výraz. Jeho „oblíba“ a frekvencovanost jeho použití v médiích téměř kýmkoliv stoupla po událostech 11. září 2001. Útoky na věže Světového obchodního centra (New York) a na budovu Pentagonu (Washington) byly zajisté bezprecedentní teroristické akty. Téměř každým na této zeměkouli tento krvavý akt otřásl.

Následoval souboj médií doprovázený obrazovým a zvukovým materiálem. Média přicházela se stále novými příběhy policistů, hasičů a dalších občanů. Video s narážejícími letadly do věží, padajícími věžemi a padajícími lidmi z věží, fotografiemi mrtvých a pozůstalých obletěly během krátké doby celý svět.

V tento okamžik dostala jedna část světa lekci o své zranitelnosti. Do této doby, jsme sledovali války a krveprolití pouze na televizních obrazovkách, ale po 11. září 2001 jsme si museli uvědomit, že „válku“ lze přenést na jakékoliv, tedy

i naše vlastní území. Jednalo se o útoky na cíle nacházející se přímo na území Spojených států, tedy první útoky proti území Spojených států od roku 1941 (Pearl Harbor). Další velké připomenutí naší zranitelnosti na sebe nenechalo dlouho čekat. Následovaly útoky v Rusku – Moskvě, obsazení divadla Na Dubrovce, 23. října 2002, ve Španělsku – Madrid, útok na vlaky 11. března 2004. V Anglii – Londýn 7. července 2005, londýnské prostředky hromadné dopravy. A nesmíme zapomenout na útok v Rusku – Beslan, obsazení školy 1. září 2004. Tento útok, i když zde nebylo zdaleka tolik obětí jako ve Spojených státech 11. září, ukázal světu, kam toto „světové válčení“ může zajít. Oběti zde tvořily zejména děti (400).

Tyto události byly jakýmsi mezníkem v novodobé západní historii. Události, které změnily život lidem, a to nejenom těm, kteří byli těmito činy přímo dotčeni, ale také dalším miliónům těch, kteří vnímali terorismus především jako vlastenecký boj Basků (ETA) či v Severním Irsku (IRA). Teprve

11. září 2001 ukázalo, jak děsivě efektivní dokážou být útoky na civilní obyvatelstvo.

Tak jak jednu stranu světa po těchto útocích postihl smutek a strach, tak „druhá strana“ slavila vítězství nad „děblem ze západu“.

Stejně tak jako je mediálně oblíbené používat slovo terorismus, je v současnosti velmi oblíbené označovat různé násilné akty, jedince, skupiny či organizace za těmito akty stojícími za teroristické a teroristy. *Politici jako Jásir Arafat (OOP – Fatah), Menachem Begin (Irgun), Jicchak Šamir (Lechi), a další jsou dobrým příkladem toho, jak na Blízkém východě dochází k přelévání mezi sférou terorismu a politickou sférou, a jak je ošidné hovořit o někom, že je či není terorista.*¹ Historie nám však ukazuje, že ten kdo byl včera teroristou, může být dnes „uznávaným“ politikem.

Pokud bychom použili část definicí terorismu, která říká, že terorismus je násilný akt proti civilnímu obyvatelstvu či nezúčastněným osobám, museli bychom se zamyslet nad válečnými akty, jako jsou bombardování Drážďan na konci 2. světové války. V únoru 1945 bylo na toto město shozeno spojeneckým letectvem okolo 3000 tun zápalných a trhavých pum. Za oběť tomuto náletu padlo více než 100000 obyvatel.²

Dalším příkladem brutality vedené proti civilnímu obyvatelstvu je útok letectva USA ze dne 9. března 1945 (Tokio). Nasazení 334 bombardérů B-29 způsobilo zničení 267171 budov, ale hlavně zabití ca 130 000 vesměs civilních obyvatel Tokia.³

*Z tohoto důvodu je možné i tyto operace svým stupněm brutality zařadit do kategorie terorismu.*⁴

Cílem mé bakalářské práce je seznámení s problematikou vnímání terorismu. V této práci se zaměřuji na vnímání terorismu z pohledu občanů EU,

¹ ČEJKA, Miroslav. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. s. 8. ISBN 978-80-87029-19-0.

² Čt 24. Hledané slovo: *Drážďany*. [online]. [cit. 2010-11-15]. Dostupné z: <http://www.ct24.cz/svet/5456-bombardovani-drazdan-jen-tezko-lze-utok-hodnotit-bez-emoci/> CARR, Caleb. *Dějiny terorismu*. s.123.

³ TOFFLER, A., TOFFLEROVÁ, H. *Válka a antiválka*. s. 52.

⁴ FOLTIN, P., ŘEHÁK, D.. *Historický vývoj terorismu*. s. 51.

respektive obyvatel euroatlantického prostoru a obyvatel blízkého východu, reprezentovaného vzorkem obyvatel Iráku.

Teoretická část se zabývá základními pojmy, které souvisejí s touto problematikou, tj. terorismus a jeho vývojové fáze, definice a legislativa, týkající se terorismu, typologií terorismu, ale také akty, které jsou s terorismem zaměňovány, tj. odboj, guerilla či partyzánský boj. Pro doplnění informací jsou zde uvedeny vybrané evropské a blízkovýchodní teroristické organizace a jejich činnost.

V neposlední řadě je zde v krátkosti uvedeno porovnání nejrozšířenějšího náboženství v euroatlantickém prostoru a na blízkém východě.

V praktické části se formou dotazníkového průzkumu snažím o přímé porovnání názorů respondentů z uvedených regionů na dané téma a následné porovnání těchto názorů s platnými a závaznými definicemi a legislativními prvky terorismu.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Historický exkurz

*Historie používání násilí k prosazení určitých cílů je prakticky stejně dlouhá jako historie lidstva. Formy a metody se však mění současně s vývojem společnosti i rozvojem technologií. Obecně lze konstatovat, že rizika vyplývající s použitím násilí v lidské společnosti rostou a tento trend bude s velkou pravděpodobností pokračovat. Zatímco ještě před několika desítkami let se teroristický útok mohl bezprostředně dotknout pouze omezených oblastí a úzkého okruhu lidí, dnes může akt násilí způsobit politický nebo ekonomický otřes v celosvětovém měřítku a může vést k nekontrolovatelnému vývoji událostí.*⁵

1.1 Prehistorická fáze

Do této fáze můžeme řadit například vraždy tyranů v antickém Řecku a Římě, akce židovských *zélótů* v Palestině na počátku našeho letopočtu či islámských hašašínů v období křižáckých výprav. Tato fáze je považována za jakousi *před etapu* či *před fázi terorismu*.⁶

1.2 Druhá fáze

Začátek této fáze bychom mohli vidět v období francouzské revoluce. Výraz teror byl oficiálně používán zejména v období jakobínské diktatury (1793), kdy byl spojován s činností *Výboru pro veřejné blaho*.⁷

Další kapitolou této fáze jsou anarchistické akce, nacionalistické či nihilistické násilí datované koncem 19. století. Tímto byl význam pojmu terorismus rozšířen na terorismus individuální (ruský), který se projevuje snahou jednotlivců či skupin o změnu režimu za pomoci politicky motivovaných atentátů. Pro názornost si uveďme příklad: v letech 1881 – 1901 byly spáchány

⁵ BRZYBOHATÝ, Marian, *Terorismus I.* s.16.

⁶ FOLTIN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu.* s. 46.

⁷ BRZYBOHATÝ, Marian, *Terorismus (skripta).*

atentáty, při kterých zahynuli ruský car, francouzský prezident, španělský ministerský předseda, rakouská císařovna, italský král či americký prezident.⁸

Není však možné považovat každý atentát za teroristický čin, ne každý vyhovuje vymezení pojmu terorismu. Dle J. Šedivého je tato historická fáze terorismu ukončena atentátem na arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este v roce 1914.⁹

1.3 Třetí fáze (studenoválečná fáze)

Období po druhé světové válce, ale hlavně období související dekolonizace a probíhajícího národněosvobozenického boje na Středním východě, v Africe a Jižní Americe.¹⁰

Toto dělení terorismu se však s ohledem na současnou pozornost věnovanou mezinárodní hrozbě terorismu a jeho vývoji jeví jako nedostatečné. Na základě faktorů, kterým jsou reálné projevy terorismu a ve snaze předložit dělení etap terorismu dle motivů, cílů či způsobů realizací teroristických útoků, vzniklo další rozdělení vývoje terorismu do 5 etap.

1.4 Další klasifikace vývoje terorismu

- 1) historická etapa – trvající do konce 17. století;
- 2) nacionalistická etapa – probíhající od počátku 18. století až do roku 1913;
- 3) etapa válek – probíhající v letech 1914 až 1945;
- 4) etapa studené války – probíhající od roku 1946 až do roku 1989;
- 5) etapa studeného míru – trvající od roku 1990 až po současnost.¹¹

Terorismus se v závislosti na období a na zeměpisné poloze lišil a liší svým charakterem:

Ve Francii, Itálii, Španělsku a Spojených státech dosáhla vlna anarchismu vrcholu v roce 1890 a některé teroristické útoky zde měly na tehdejší podmínky

⁸ FOLTIN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. s. 46.
BRZYBOHATÝ, Marian, *Terorismus I*. s.16 - 17.

⁹ FOLTIN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. s. 46.

¹⁰ ŠEDIVÝ, Jiří. *Nové paradigma terorismu*. s. 4-7.

¹¹ FOLTIN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. s. 47.

*mimořádnou publicitu. V těchto případech se však jednalo většinou o činy jednotlivců, které nebyly součástí žádné širší strategie.*¹²

Charakterem či zaměřením terorismu ve Spojených státech byl tzv. terorismus pracující třídy, ve Španělsku se používaly pojmy průmyslový či zemědělský terorismus. Dle zaměření terorismu resp. těch, kteří teroristické činy páchali je patrné, že příčiny teroristických aktů byly zejména sociální a způsobené obtížnými existenčními podmínkami.¹³

Důležitým faktem je, že i přes různé cíle teroristických aktů a různé politické (náboženské) souvislosti, byl jejich základ podobný. Hlavním důvodem byl růst sociálního a nacionálního napětí a zneužívání růstu demokracie ve společnosti. Podmínky nezbytné k praktickému využití filosofických a sociologických směrů využívaných terorismem – teroristy byly vytvořeny novým rozdělením společnosti, ke kterému došlo v průběhu průmyslové revoluce v 18. – 19. století.¹⁴

Jak jsme si již výše uvedli, tak jedním z významných mezníků terorismu je druhá polovina respektive konec 19. století. Toto období bylo jakýmsi rozmachem pro anarchistické či nihilistické hnutí v carském Rusku, které vidělo jedinou cestu ke svržení zdrojů útlaku v podobě atentátů. V Evropě byl tímto nepřítelem imperialismus. Útoky proti němu z něj udělaly první ze dvou hlavních zdrojů terorismu.

Dalším zdrojem a pravděpodobně jedním z nejsilnějších se stalo národně-osvobozené hnutí. Terorismus byl úzce spjat s činnostmi tzv. národně – osvobozené hnutí, a to především ve třetím světě, kde se stal součástí partyzánského způsobu boje. Následovala separatistická hnutí v západní Evropě, Severní a latinské Americe a v USA. V 80. letech bylo na tuto činnost pohlíženo jako na levicový terorismus podporovaný Moskvou a zeměmi východního bloku, který je zaměřen na boj se západní civilizací. Pozadu samozřejmě nezůstal ani Blízký východ se skupinami či organizacemi

¹² BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.* s.18.

¹³ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.* s.18 - 19.

¹⁴ BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I.* s.19.

podporovanými Iránem, Libyí, Sýrií. V této části světa byl především reprezentován bojem mezi Palestinci a Izraelem.¹⁵

Samozřejmě nelze říct, že počátek - spouštěč terorismu resp. moderního terorismu je určité období či událost-ti do tohoto období spadající. Pokud bychom se chtěli zabývat islámským fundamentalismem, jistě bychom nesměli zapomenout na oblast světa jakou je Afghánistán.

Několikeré neúspěšné vojenské tažení ruských - sovětských vojsk, britských vojsk, rozdělení tohoto státu (územního celku) na zóny vlivu mezi Brity a Rusko způsobilo nejenom stmelení islámského světa proti nemuslimským velmocím, ale také vznik organizace, která se nazývá Talibán.¹⁶

V letech 1979 - 1989 tedy v době okupace Afghánistánu Sovětským svazem vytvořil Abdullah Azzam doktrínu, která se stala základem globálního džihádu.¹⁷

Šejch Abdullah Azzam - *byl marketingovým nástrojem, který prosazoval afghánskou věc mezi Araby. Začali mu říkat emír arabských mudžahedínů (bojovník za víru ve svaté válce), vůdce arabských mudžahedínů.* Byl zakladatelem úřadu v Pešaváru, který se staral o Araby, přijíždějící bojovat ve svaté válce. Jeho výhodou bylo, že podporu proti Sovětům rádi nabídli nejenom Saudí a Pákistánci, ale také Spojené státy americké, které se také podílely na výcviku mudžahedínů. Jedním z nejvýznamnějších spolupracovníků byl Usáma bin Ládín.¹⁸

¹⁵ MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii.* s. 20 – 21. [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html>

¹⁶ ŠIŠKOVÁ, Tatjana (ed.). *Menšiny a migranti v České republice.* s. 200.

¹⁷ CARR, Caleb, *Dějiny terorismu.* 183s.

¹⁸ BBC. Hledané slovo: Talibán. [online]. [cit. 2010-09-23]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/specials/812_nightmares/page7.shtml

2 Terorismus v moderním pojetí

Výraz terorismus je odvozen z latinského slova *terrere*, což přeneseno do češtiny znamená hrozný nebo strašný. Slovo strach v překladu tohoto výrazu najdeme v mnoha jazycích. V překladu mnoha evropských jazyků najdeme pod tímto výrazem různé tvary tohoto slova dle daného jazyka, ale také výrazy jako jsou krutovláda, hrůzovláda, ale také výraz záškodnictví.

K problematice terorismu se vztahuje nepřehledné množství definic a vymezení pojmu. Ve spektru odborníků k tomuto tématu budeme pravděpodobně jen stěží hledat společnou shodu k vytvoření jednoznačné definice. Mezi negativa bránící shodě nad jednotnou definicí terorismu patří geografická, historická ohraničenost. Na mezinárodním politickém poli je definování terorismu zneužíváno a následně dochází k ospravedlnění politických – ozbrojených kroků ve jménu boje s terorismem. *Problémy při konstruování definice terorismu vznikají na jedné straně buď s příliš velkou obecností při zahrnutí nejrůznějších variant činnosti, anebo na druhé straně s vyloučením řady aktivit při příliš omezené definici.*¹⁹

Pro účely této práce použijeme definice našeho právního řádu či definice, ke kterým jsme vázáni v rámci naší příslušnosti k Evropské unii (EU). Dále se v krátkosti dotkneme definic euroatlantického prostoru, resp. USA, a to vzhledem k tomu, že po roce 2001 vzniklo právě v USA velké množství definic terorismu, které následně ovlivnily vývoj definic EU i naše vlastní.

Euroatlantický prostor je zde vnímán jako společenství zemí EU a USA, a to především v otázce bezpečnosti.²⁰

2.1 Definice

Jednou z nejčastějších definic pojmu terorismus zní: *Terorismus je plánované, promyšlené a politicky motivované násilí, zaměřené proti nezúčastněným osobám, sloužící k dosažení vytčených cílů.*²¹

¹⁹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. s. 18.

²⁰ PEHE, Jiří. *Tři pohledy na budoucnost spolupráce USA a Evropy*. [online]. [cit. 2011-04-23]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/clanky/2002/tri-pohledy-na-budoucnost-spoluprace-usa-a-evropy>

Jako terorismus jsou chápány akty takřka vždy násilné, nepředvídatelné, obvykle zaměřené na civilisty, vedoucí k vytvoření atmosféry strachu za účelem dosažení politických cílů.²²

V roce 1980 byla v USA publikována definice, která se stala vodítkem pro posuzování a hodnocení teroristických činů, a to pro celý euroatlantický prostor: *Terorismus je propočítané použití násilí nebo hrozby násilím, obvykle zaměřené proti nezúčastněným osobám, s cílem vyvolat strach, jehož prostřednictvím jsou dosahovány politické, náboženské nebo ideologické cíle. Terorismus zahrnuje i kriminální zločiny, jež jsou ve své podstatě symbolické a jsou cestou k dosažení jiných cílů, než na které je kriminální čin zaměřen.²³*

2.2 Definice Evropské unie

Evropská unie reagovala na události z 11. září 2001 definováním teroristického činu. Tuto definici zveřejnila Rada EU 27. prosince 2001 v dokumentu, nazvaném Společný postoj Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem. To stanoví, že každý členský stát Unie přijme opatření nezbytná k tomu, aby jeho vnitrostátní právo považovalo za teroristický čin úmyslná jednání uvedená níže pod bodem 3 písm. a) až i), která na základě své povahy nebo souvislostí mohou vážně poškodit některou zemi nebo mezinárodní organizaci.²⁴ **Teroristický skutek** je zde chápán jako množina vyjmenovaných činů, které mohou, svou podstatou nebo kontextem, vážně ohrozit chod konkrétního státu nebo mezinárodní organizace. V rámci vnitrostátních právních řádů se jedná o skutky, které byly spáchány s úmyslem:

1. vážně zastrašit obyvatelstvo

²¹ MV ČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

²² WIKIPEDIE. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-11-15]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Terrorista>

²³ MV ČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

²⁴ SAGIT. Nakladatelství právní a ekonomické literatury Ostrava. *Terorismus*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_308.htm

2. *nenáležitě přimět vládu nebo mezinárodní organizaci ke konání či nekonání konkrétních kroků;*
3. *vážně destabilizovat či zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace, a to:*
 - a. *útokem na lidské životy, který může zapříčinit smrt;*
 - b. *útoky na psychickou integritu osob;*
 - c. *únosy nebo braním rukojmí;*
 - d. *zapříčiněním rozsáhlých destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platforem na kontinentálním šelfu, veřejných míst nebo soukromého vlastnictví, ohrožujícími lidské životy nebo mající za následek vážné ekonomické ztráty;*
 - e. *obsazením letadel, lodí nebo jiných prostředků veřejné dopravy nebo dopravy zboží;*
 - f. *výrobou, držením, obstaráváním, přepravou, dodáváním nebo používáním zbraní nebo výbušnin jaderné, chemické nebo biologické povahy, stejně jako práce na výzkumu nebo vývoji těchto zbraní;*
 - g. *pouštěním těchto nebezpečných látek do volného oběhu, zakládáním požárů, výbuchů nebo zapříčiňování povodní, jejichž průběh ohrožuje lidské životy;*
 - h. *přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy;*
 - i. *výhružkami spácháním těchto skutků, zmíněných výše;*
- *vedením teroristické skupiny;*
- *účastí v teroristické skupině, a to i ve funkci informátora, poskytovatele finanční či materiální podpory, s vědomím, že tato pomoc napomůže páchání zločinných aktivit skupin.*²⁵

V červnu roku 2002 přijala Rada EU „Rámcové rozhodnutí o boji proti terorismu“. Toto rozhodnutí, které bylo později aktualizováno, sleduje výše

²⁵ MV ČR. Hledané slovo: Terorismus. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

naznačený společný postoj a také přispívá k co nejpřesnějšímu definování pojmu „teroristický skutek“. ²⁶

2.3 Definice České republiky

Reakcí na tyto a další pro Českou republiku a ostatní země EU závazné dokumenty bylo zapracování těchto podnětů do právního řádu ČR. Toto je zachyceno v novém Zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, a to v § 311–Teroristický útok a § 312 – Teror.²⁷

§ 311 – Teroristický útok: Kdo v úmyslu poškodit ústavní zřízení nebo obranyschopnost České republiky, narušit nebo zničit základní politickou, hospodářskou nebo sociální strukturu České republiky nebo mezinárodní organizace, závažným způsobem zastrašit obyvatelstvo nebo protiprávně přinutit vládu nebo jiný orgán veřejné moci nebo mezinárodní organizaci, aby něco konala, opominula nebo trpěla, atd..²⁸

Na závěr definic terorismu zde máme definici mezinárodního terorismu. Mezinárodní terorismus představují podle Encyklopedie politiky teroristické činy, *jež postihují obyvatele jiného státu, než z jakého jsou pachatelé. Pod tento pojem řadí jednak teror prováděný jednotlivci a organizovanými skupinami proti obyvatelstvu a orgánům jiné země, jednak teroristické akty jednoho státu proti druhému.*²⁹

2.4 Terorista

Označit nějaký akt za teroristický je stejně subjektivní a v mnoha případech emotivní jako nazvat jedince teroristou.

Pro účely *Společného postoje Rady EU pro užití zvláštních opatření pro boj s terorismem*, se osobami, skupinami a subjekty zapojenými do teroristických činů rozumějí:

²⁶ MV ČR. Hledané slovo: Terorismus. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

²⁷ MV ČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

²⁸ Sbírka zákonů ČR. č.40/2009, Trestní zákoník.

²⁹ ŽALOUDEK, Karel. *Encyklopedie politiky*. s. 259

- *osoby, které páchají teroristické činy nebo se je pokusí spáchat nebo se účastní takových činů nebo napomáhají jejich spáchání,*
- *osoby a subjekty přímo nebo nepřímo vlastněné nebo kontrolované takovými osobami a osoby, skupiny a subjekty jednající jménem takových osob, skupin a subjektů nebo podle jejich pokynů, včetně prostředků odvozených nebo vytvořených z majetku přímo nebo nepřímo vlastněného nebo kontrolovaného takovými osobami, skupinami a subjekty a osobami, skupinami a subjekty s nimi spojenými.³⁰*

2.5 Typologie terorismu

Obdobně jako je tomu s definicí terorismu, je stejně obtížné smysluplně klasifikovat či strukturalizovat terorismus tak, aby toto dělení bylo prosto ideových, geografických či politických motivací. *Vzájemná kombinace různých kategorií není vyloučena, avšak při aplikaci na jednotlivé typy je důležité zachovávat stejnorodost anebo vnitřní logiku typologie.³¹*

2.5.1 Subverzivní terorismus (podvratný, rozvratný)

Jedná se o terorismus vedený „zdola na horu“, tedy směřovaný proti držitelům moci. Aby byly splněny základní podmínky ke vzniku tohoto druhu terorismu, musí dojít k centralizaci politické a hospodářské moci. Existence centrálních politických autorit je přitom pro subverzivní terorismus klíčová.³²

2.5.2 Represivní – státní terorismus

Terorismus „shora dolů“, tedy od držitelů moci. *Represivní – státní terorismus* je v tomto ohledu zvláštní případ. Státní terorismus znamená terorismus, který je podporován či prováděn vládou nějakého státu (formou

³⁰ MVČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-11-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001E0931:CS:HTML>

³¹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. s. 36

³² MĚCHOVÁ, Simona, *Nové výzvy terorismu*. (Disertační práce) s. 32

MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. s. 25. [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html>

represí) proti občanům jím ovládaného území. Jedná se zpravidla o nedemokratické režimy. Tento typ terorismu se během minulého, ale také v průběhu současného století v různých podobách vyskytl a páchal škody v různých částech Evropy, Asie, Ameriky, Afriky.³³

2.5.3 Nestátní terorismus

V tomto případě se jedná o aktivity skupin či organizací bez přímé závislosti či podřízenosti jakémukoliv státu či zřízení. Dělení terorismu v těchto měřítcích je však dosti složité. V případě státního terorismu nemusí jít vždy o formu represivní, ale existují případy využití subverzivního terorismu státem vůči jinému státu. Tento způsob státního – subverzivního terorismu je využíván například v případech, kdy by bylo využití konvenčních způsobů boje státu vůči druhému státu neúčinné či nemožné.³⁴

Toto pojetí boje může být následně vnímáno nejen jako druh subverzivního terorismu, ale také jako odboj či guerilla. Podobný problém ve stanovení hranice bychom mohli nalézt mezi uvedeným subverzivním terorismem, guerillou a revolučním terorismem.³⁵ *V případě revolučního terorismu, který bývá také označován jako protistátní, je hlavní příčinou nespokojenost se stávajícím politickým režimem. Hlavním cílem realizace teroristických aktů je jeho svržení a nastolení nové vlády či úplný rozklad státu. Terčem útoků se pak stávají různé státní instituce, vládní představitelé, lidé spolupracující s režimem apod. Činnost teroristických skupin je velmi podobná partyzánské válce a někdy mezi nimi není činěn rozdíl.*³⁶

³³ MĚCHOVÁ, Simona, *Nové výzvy terorismu*. (Disertační práce) s. 32.

STRMISKA, Maxmilián. *Terorismus a demokracie pojetí a typologie subverzivního teroristického násilí v soudobých demokraciích*. s. 25 – 26.

³⁴ MĚCHOVÁ, Simona, *Nové výzvy terorismu*. (Disertační práce) s. 32

MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. s. 37.

³⁵ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. s. 35 – 40.

³⁶ FOLTIN, Pavel. *Důvody realizace a formy terorismu*. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=6291

2.5.4 Náboženský terorismus

Definice náboženského terorismu je založena především na vztahu k náboženské dimenzi teroristického motivačního zázemí. *Náboženství přitom může být do různé míry spojeno i s prosazováním sociálních a politických zájmů. Náboženský terorismus tedy není správné vnímat jako nepolitický fenomén, protože náboženství je součástí společenského a politického života.*³⁷ Všechny náboženské směry bez rozdílů s sebou nesou možnost pohybu po linii tolerance či intolerance. V případě intolerance, tedy odmítnutí koexistence se světskou mocí, dochází k pokusu o vytvoření teokracie, což s sebou nese omezení lidských práv a lze zde hovořit o postupu směrem k náboženskému extremismu a následně k náboženskému terorismu.³⁸

Vše, co je dnes spojováno s náboženským terorismem, je ne zcela přesně užíváno výrazu fundamentalismus, a fundamentalismus je po roce 2001 zcela bezvýhradně spojován s islámským fundamentalismem.³⁹

2.5.5 Islámský fundamentalismus

Fundamentalismus, ať již se váže na jakékoliv téma, se vyznačuje lpěním na svých ideologických základech. Fundamentalismus, jehož základ je v přesvědčení o své pravdě, se vyznačuje svou neústupností a nesnášenlivostí k jakékoliv deviaci od této pravdy. V případě islámského fundamentalismu jsou z Koránu vybírána pouze témata či symboly vhodné k zaměření proti odlišně smýšlejícím. Hlavním protivníkem islámského fundamentalismu jsou všechny či všichni nositelé západní kultury.⁴⁰ *Zde dochází ke kolísání mezi skutečnou religiozitou a radikálními kulturními projevy a tendencí ke zpolitizování.*⁴¹

Prostřednictvím islamismu, který je často používán v zásadě synonymně s pojmem *islámský extremismus*⁴², se islámský fundamentalismus dostává do

³⁷ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR.*, s. 243.

³⁸ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR.* s. 244 – 245.

³⁹ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR.* s. 245 - 247

⁴⁰ KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus.* s.31 - 32.

⁴¹KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus.* s.32.

BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus. Střet civilizací, nebo dialog kultur?* s. 84 – 86.

⁴² MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR.* s. 271.

politických vrstev a tím k možnosti dosažení politických cílů. *Cílem islamismu je zpravidla vybudování teokratické společnosti, v jejímž rámci je islám jediným pravidlem politického života a Bůh je jediným politickým suverénem.*⁴³

Ačkoli je islám v odborné literatuře spojován s fundamentalismem, dokázal, že dokáže využívat sekulárního systému či jeho částí ke své podpoře při cestě za politickou mocí.

Na jedné straně se islám prosazuje zcela nenásilnou formou (podpora a zakládání škol v zemích třetího světa – Afrika), na straně druhé jsou jeho nejradikálnější formy extremismus a terorismus. Hranice mezi krajními polohami islámu nejsou nepropustné, naopak se vyznačují svou snadnou propojitelností.⁴⁴ I přes tuto propojitelnost nemusí být obraná reakce způsobená vlastními nejistotami natolik extrémní, jako je tomu u terorismu. Základem věrouky islámu je úsilí – džihád. Existuje mnoho výkladů tohoto pojmu, jeden z nich dělí džihád do čtyř rovin:

- džihád srdcem – prohlubování zbožnosti, odolávání hříchům a pokušením,
- džihád jazykem – misijní činnosti,
- džihád rukou – charitativní činnost,
- džihád mečem – obrana islámu za použití násilí, ať již se jedná o obranu proti útokům na islám zevnitř, zvenčí či za jeho násilné šíření.⁴⁵

Džihád mečem je pravděpodobně nejvyužívanější bod z této čtveřice, jelikož je dobře využitelný k ospravedlnění teroristických útoků.

2.5.6 Další dělení terorismu

Terorismus lze dělit podle dalších kritérií na:

- Ultra levicový a ultra pravicový,
- etnický, náboženský či teritoriální terorismus,
- ekologický a globální terorismus,
- psychopatologický či kriminální terorismus,
- superterorismus, atd.⁴⁶

⁴³ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. s. 248.

⁴⁴ KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. s.32.

⁴⁵ MENDEL, Miloš. *Džihád: Islámské koncepce šíření víry*. s. 26.

2.6 Porovnání náboženství

Tab. č. 1: Křesťanství x Islám

KŘESŤANSTVÍ	ISLÁM
LETOPOČET ZAČÍNÁ ROKEM „0“ NAROZENÍM JEŽÍŠE, nejprve Juliánský kalendář, který v roce 45 př. n. l. zavedl Julius Caesar. Tento kalendář byl reformou starořímského kalendáře a byl koncipován jako sluneční kalendář. Ten je v současnosti celosvětově používaný systém pro počítání času. Byl zaveden v roce 1582 papežem Řehořem XIII., jednotlivé katolické země jej zaváděly postupně v následujících letech. V některých zemích byl přijat až ve 20. století. ⁴⁷	LETOPOČET ZAČÍNÁ ROKEM 622 - útěk Mohammeda z Mekky do Mediny. Islámský kalendář je <i>lunární</i> má 12 měsíců (30 a 29 dnů). Rok má 354 dnů. ⁴⁸
NÁBOŽENSTVÍ	
MONOTEISTICKÉ	
BŮH	
JEŽÍŠ KRISTUS (SVATÁ TROJICE)	ALLÁH
ŠÍŘENÍ VÍRY	
MOJŽÍŠ – SLOVEM JEŽÍŠ – MILOSRDENSTVÍM NÁSILÍ JE ZAKÁZÁNO	MOHAMED – „MEČEM“ MOHAMED - DOBYVATEL
KNIHA	
BIBLE - DESATERO PŘIKÁZÁNÍ: 1. Nebudeš mít jiné bohy 2. Nebudeš zneužívat Božího jména 3. Pamatuj na den odpočinku 4. Budeš ctít otce i matku 5. Budeš chránit život, nezavraždíš 6. Nebudeš cizoložit 7. Nebudeš krást 8. Nebudeš lhát 9. Nebudeš toužit po ženě svého bližního 10. Nebudeš závistivý ⁴⁹	KORÁN , KNIHA psaná v arabštině: 114 kapitol (súra), 6236 veršů (ája)- 5 <i>pilířů víry</i> : 1. SHAHADA-Víra: Allah je jediný opravdový Bůh 2. SALAT- Modlitba: pětkrát denně 3. ZAKAT-Almužna: Pomáhej potřebným 4. SAWN- Půst: měsíc Ramadánu 5. HADŽ- Pouť do Mekky v Saudské Arabii 6. DŽIHÁD- Usilování o to, co se líbí Aláhovi. Obrana víry.(tzv. 6. Pilíř) ⁵⁰

⁴⁶ MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. s. 36.

⁴⁷ WIKIPEDIA. Hledané slovo: *Křesťanský kalendář*. [online]. [cit. 2011-002-21]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kalendář>

⁴⁸ WIKIPEDIA. Hledané slovo: *Islámský kalendář*. [online]. [cit. 2011-002-21]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Islámský_kalendář

⁴⁹ KŘESŤANSKÁ ETIKA. Hledané slovo: *Desatero přikázání*. [online]. [cit. 2011-002-21]. Dostupné z: http://www.bralin.org/krestanska_etika.php

⁵⁰ VELKÁ SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ. Hledané slovo: *Islám*. [online]. [cit. 2011-002-22]. Dostupné z: <http://www.Nabozenstvi.apu.cz/islam.html>

ETICKÉ ZÁSADY	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Úcta k zákonům 2. Úcta k životu 3. Spravedlnost 4. Humanita 5. Tolerance 6. Solidarita 7. Milosrdenství 8. Důstojnost jedince 9. Rovnoprávnost 10. Svědomí jednotlivce 11. Náboženská svoboda 12. Multikulturalismus⁵¹ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vyznávat pouze jediného boha Alláha 2. Ctít rodiče a být laskavý k rodině a příbuzným 3. Nezabíjet děti před strachem z chudoby 4. Nedopouštět se cizoložství 5. Nezabíjet neoprávněně 6. Dávat správné míry a váhy 7. Nedotýkat se jmění sirotků 8. Dodržovat smlouvy 9. Nenásledovat něco o čem nemáš vědění 10. Nechodit pyšně a domýšlivě po zemi⁵²

Důvod přítomnosti této tabulky v této práci vychází ze samotného cíle této práce. Jak je výše uvedeno, cílem této práce je vnímání terorismu. Terorismus je jeden ze způsobů prosazování názorů či požadavků násilnou formou. Z tohoto důvodu se domnívám, že by zde neměl chybět pohled do vzdálenější minulosti křesťanů a muslimů.

Tato tabulka poukazuje na rozdílné přístupy křesťanství a islámu k šíření víry, k etice, či úloze násilí při šíření víry v křesťanství či islámu.

Křesťanství hlásá nenásilné šíření víry, v desateru se říká, *budeš chránit život, nezavraždíš*, a v etických zásadách je obsažena *úcta k životu a milosrdenství*.

Na druhou stranu islám připouští možnost užití násilí při šíření víry, *Mohamed – mečem, Mohamed - dobyvatel, džihád mečem – obrana islámu za použití násilí, ať již se jedná o obranu proti útokům na islám zevnitř, zvenčí či za jeho násilné šíření*.

V roce 1099 dobyla křižácká vojska Jeruzalém. Při jeho dobytí pobili křižáci nejenom muslimské bojovníky, ale také ženy a děti. Ve svém tažení městem nešetřili ani Židy. *Mešita al-Aksá, s Tankredovou korouhví stále ještě*

⁵¹ POLITICKÁ ETIKA. Hledané slovo: *Etické zásady víry*. [online]. [cit. 2011-002-25]. Dostupné z: <http://pol-etika.ktf.cuni.cz/articles.php?lng=cz&pg=179>

⁵² 4.BRN. ARMY. Hledané slovo: *Etické zásady víry*. [online]. [cit. 2011-002-25]. Dostupné z: http://www.4brn.army.cz/logar/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=76

*vlažící z její střechy, a Skalní dóm byly tak plné těl povražděných, že se až po kolena brodili v krvi.*⁵³

V roce 1187 bylo město znovu dobyto muslimi. Saladin, vůdce muslimského vojska zakázal svým vojákům vraždit křesťany, a ti se mohli od dobytých vyplatit. Jelikož mnozí z nich neměli peníze na své vykoupení velkorysý Saladin jim i tak daroval svobodu.⁵⁴

3 Guerilla

Pokud v pojmu terorismus nepanuje v odborných kruzích shoda, není tomu jinak při vymezování pojmu guerilla, partyzánská válka či odboj. Přes výše uvedený nesoulad ve věci samotného pojmosloví, můžeme najít shodu v oblasti znaků vymezujících odlišnosti rozlišující organizace guerillové, partyzánské a odbojové od organizací teroristických.

Výraz guerilla, ze španělštiny malá válka, se poprvé objevil v 19. století v souvislosti se španělským odbojem proti Napoleonovi.⁵⁵

Guerilla je jak výše uvedeno vnímána jako malá válka či záškodnická válka, je to forma vedení ozbrojeného konfliktu, který se vyhýbá velkým a rozhodujícím bitvám a soustředí se na drobné dílčí přepadové akce. Je založena na myšlence, že i menší vojenské útvary mohou způsobovat značné potíže lépe vyzbrojenému a organizovanému nepříteli.⁵⁶ Podstata guerilly je spatřována ve vytváření *guerillových center – osvobozených území a malých vojenských jednotek, jejichž počet a síla se postupně zvětšuje, až jsou schopny vytvořit skutečnou armádu a v závěru porazit vládní (okupační aj.) vojska ve víceméně pravidelné bitvě.*⁵⁷ Dle Bruce Hoffmann využívají oba typy uvedených organizací, pro své operace využívají taktiku, která se v mnoha bodech podobá či dokonce shoduje. Stejně tak jako zde můžeme najít shodné prvky, najdeme zde i body, v kterých se tyto druhy organizací rozcházejí. Guerillové organizace se snaží

⁵³ BRIDGE, Antony. *Křížové výpravy*. s. 46.

⁵⁴ BRIDGE, Antony. *Křížové výpravy*. s. 87.

⁵⁵ MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. s. 23.

⁵⁶ CARR, Caleb, *Dějiny terorismu*. s. 87-88

⁵⁷ STRMISKA, Maxmilián.. *Politický terorismus*. s. 18.

aktivně svrhnout vládnoucí moc, kterou se rozumí představitelé vládnoucího režimu, okupační správy či správy okupační mocí instalované a podporované, přičemž útoky a terorizování civilního obyvatelstva není povoleno. Další rozdíly nacházíme v organizaci obou skupin. Guerillové skupiny jsou na rozdíl od operačních teroristických skupin početnější. V rámci taktiky je dosažení a následné udržení vlivu nad určitým územím.⁵⁸ Celkově je guerillové válčení bližší konvenčnímu válčení, na rozdíl od terorismu. V zásadě guerillové skupiny bojují dle pravidel konvenčního válčení, včetně braní a následné směny zajatců a s respektem k nezúčastněným (nebojujícím) stranám.⁵⁹

K nejdůležitějším bodům, ve kterých se činnost guerillových a teroristických skupin liší, je přístup k obyvatelstvu a obyvatelstva ke skupinám v oblastech či na územích, na kterých operují. Guerillové (partyzánské) skupiny, jak je výše uvedeno respektují ve všech směrech civilní obyvatelstvo, často se z jeho řad i rekrutují, a díky tomu mohou počítat s podporou obyvatelstva v dané oblasti. Paradoxně podporu těmto skupinám mohou svým jednáním zajišťovat jednotky oficiální moci, které proti guerille zasahují. Tyto jednotky jsou často nuceny řešit problém v rozlišování tzv. combatants a non-combatants. Z tohoto důvodu riskují jednotky oficiální moci v rámci svého protiúderu oběti z řad civilního obyvatelstva či neúčinnosti protiúderu.⁶⁰

Na rozdíl od tohoto přístupu, teroristické skupiny vedle symbolických cílů zaměřují své útoky právě na civilní obyvatelstvo. Díky této taktice nemohou teroristické organizace na území svých operací počítat prakticky s žádnou podporou dotčeného obyvatelstva.

3.1 Guerilla, terorismus, konvenční válka

Tato tři označení ozbrojených a násilných konfliktů mají společné rysy a v řadě případů se mohou prolínat. Někdy teroristé guerillou zakrývají teroristickou podstatu své činnosti a na stranu druhou jsou guerillové činnosti

⁵⁸ KREISKY, Eva. *Arbeitsbericht: Guerilla/Konterguerilla/Partisanen*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://evakreisky.at/2003-2004/staat-krieg/referat05_2a.pdf. s. 4 -5.

⁵⁹ STRMISKA. Maxmilián.. *Politický terorismus*. s.18

⁶⁰ REXTER. *Analýza z hlediska typologie politického násilí*. [online]. [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: http://www.barrister.cz/strat/rexter/page.php?id=33#_edn6

označovány protistranou za akty terorismu. Například v průběhu 2. Světové války byly partyzánské oddíly němci označovány za teroristy. Stejně hledisko tak můžou mít na dané činnosti partyzánských guerillových skupin i okupační vojska v soudobých konfliktech.

Jak již bylo výše uvedeno, dochází v současné době, resp. po roce 2001 k ne zcela odůvodněnému používání či zaměňování pojmů guerilla, terorismus a válka nejenom v médiích, ale i v odborných kruzích. Například ve spojení s bezpečnostními událostmi v Iráku či Afghánistánu byl (je) používán výraz *válka proti terorismu*.⁶¹

*Charakter soudobých válek a ozbrojených konfliktů problematizuje definici a rozlišení pojmů „terorismus, válka a guerilla“, i když obdobné problémy vždy (např. ultralevicoví teroristé často označovali svoji činnost za „městskou guerillu“). Brutalita nových válek a mediální zájem o hrůzné násilné akty způsobily, že terorismus je prvkem mnoha moderních ozbrojených konfliktů. Terorismus může být podpůrnou strategií ozbrojených sil a jiných aktérů války, ale někdy je terorismus jedinou formou vedení bojové činnosti. Na druhou stranu je sporný termín „válka proti terorismu“, protože terorismus můžeme nalézt v řadě různých forem (ne pouze jako islámský terorismus).*⁶²

Pro srovnání mezi uvedenými možnostmi ozbrojeného boje vytvořil MERARI Ariel tabulku, ve které jsou uvedeny jejich rozdíly, ale i společné znaky.

⁶¹ MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. s. 19.

⁶² MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. s. 19.

Tab. č. 2: Charakteristika rozdílů ozbrojeného boje⁶³

	KONVENČNÍ VÁLKA	GUERILLA	TERORISMUS
Jednotky nasazené do boje	Velké (armády, sbory, divize)	Střední (čety, roty, prapory)	Malé (obvykle méně než 10 osob)
Zbraně	Plný rozsah vojenské bojové techniky (letecké síly, obrněná technika, dělostřelectvo atd.)	Většinou pěchotní typy lehkých zbraní, někdy též část dělostřelectva	Ruční zbraně, ruční granáty, pušky a specializované zbraně, např. bomby v autech, bomby odpalované na dálku, tlakové bomby.
Taktika	Obvykle kombinované operace zahrnující několik vojenských odvětví.	Taktika komand	Speciální taktika: únosy, atentáty, výbuchy aut, braní rukojmí atd.
Cíle	Většinou vojenské jednotky, průmyslová a dopravní infrastruktura.	Většinou vojenský, policejní a administrativní personál, jakož i političtí oponenti.	Státní symboly, političtí oponenti a obecně veřejnost.
Zamýšlený účinek	Fyzické zničení.	Především vojenské oslabení nepřítele.	Psychický nátlak.
Kontrola teritoria	Ano	Ano	Ne
Uniforma	Nošení uniformy.	Často nošení uniformy.	Nenošení uniformy.
Rozeznatelnost válečných zón	Geografická rozeznatelnost.	Válka omezena na území sporu.	Nerozeznatelné válečné zóny.
Mezinárodní legalita	Ano pokud je vedena podle pravidel.	Ano pokud je vedena podle pravidel.	Ne

⁶³ MAREŠ, Miroslav. Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii. s. 26.

4 Vybrané evropské teroristické organizace

V následujících kapitolách 4 a 5 se budu věnovat vybraným evropským a blízkovýchodním teroristickým organizacím. Důvodem přítomnosti těchto kapitol v mé práci je ukázka toho, jak tyto organizace vznikaly, jak pracují či pracovaly, jaké měly společné znaky či nepřátele, ale hlavně v tom, jak se vyvíjely.

Na straně jedné zde máme organizace evropské, ze kterých většina zcela zanikla, byla rozbita policií, či uzavřela příměří. Během svého působení však až na výjimky neměly tyto organizace sympatie obyvatelstva, státu či států, ve kterých působily.

Na straně druhé zde máme blízkovýchodní organizace. Tyto organizace přes různé kosmetické změny fungují doposavad. Ve většině případů pracovaly či pracují jako guerillové organizace, tj. s podporou obyvatelstva a s politickou mocí nad určitým územím. Ve většině případů se tyto organizace podílí na politickém dění s uvedenou podporou obyvatelstva. V neposlední řadě se někteří z jejich vůdců stali vrcholnými politiky, se kterými byly ochotny jednat vlády celého světa. Z teroristů se tak stávali nositelé Nobelových cen.

Evropský terorismus se vyvíjel především jako separatistický, zejména v případech nejznámějších evropských organizací, jako jsou španělská (baskická) ETA či Irská IRA (PIRA, OIRA). Druhým směrem byl směr levicový či marxistický. Představitelé tohoto směru byly organizace, jako západoněmecká RAF, řecká RO 17 November, italská RB a další. Společným znakem obou směrů byl ve většině případů boj proti imperialismu, americké vojenské přítomnosti v Evropě či proti členství dané země v NATO. Oba směry se taktéž často prolínaly a levicový postoj se stával vlastní téměř všem evropským organizacím či alespoň některým jejím frakcím.

4.1 Irská republikánská armáda (IRA)

Založena byla 1919, jako bojové křídlo politické strany Sin Fein (1905). Přibližně 1000 členů. Cílem této organizace bylo vytlačení britské armády ze Severního Irsku prostřednictvím bombových atentátů, únosů, přepadení a vydírání.

V roce 1970 došlo k rozdělení IRA na OIRA – Official IRA a PIRA – Provisionsal IRA. Financování této organizace probíhalo jak prostřednictvím kriminality, tak i formou podpory od Irů z USA a od sympatizantů z arabských zemí.

Vybrané akce:

IRA se od samého počátku soustředila na „vytvoření“ co největšího počtu obětí. Počet obětí je odhadován na 1000. Cíle IRA tvořily zejména britská armáda, vězení, úřady, soudy, loajální členové politických stran.

Hlavním cílem této organizace bylo vytlačení britské armády a vytvoření jednotného irského státu. V určité etapě by se dala tato organizace „díky“ svým útokům na vojenské cíle a své schopnosti udržet si vliv nad určitým územím a své vojenské organizaci, považovat za partyzánskou (guerillovou). Na druhé straně jsou zde útoky, které byly zaměřeny přímo proti civilnímu obyvatelstvu, a to nejenom na území Anglie, ale také na jejich vlastním území a proti jejich vlastním lidem.⁶⁴ Asi nejkrvavějším útokem této organizace tzv. proti svým byla exploze automobilu dne 15. 8. 1995 v severoirském Omaghu, při které bylo zabito 29 lidí a zraněno 220.⁶⁵

Dle definic terorismu, výše uvedených, byla (je) tato organizace jednoznačně teroristickou organizací.

⁶⁴ KREISKY, Eva. *Arbeitsbericht: Guerilla/Konterguerilla/Partisanen*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://evakreisky.at/2003-2004/staat-krieg/referat05_2a.pdf. s. 4 -5.

STRMISKA. Maxmilián.. *Politický terorismus*. s.18

REXTER. *Analýza z hlediska typologie politického násilí*. [online]. [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: http://www.barrister.cz/strat/rexter/page.php?id=33#_edn6

⁶⁵ Zdroj dokumenty Policie ČR

IDNES.CZ. Hledané slovo: IRA [online]. [cit. 2010-11-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/anglie-roztrhala-mirovou-dohodu-rika-adams-f2y-/zahranicni.asp?c=A000216131205zahranicni_itu

4.2 Baskitská vlast a svoboda (ETA) – Basque Fatherland and Liberty

Založena byla v roce 1959. Měla přibližně 200 členů. Jejím cílem bylo vytvoření nezávislého, pravděpodobně marxistického národa, a to pomocí teroristických akcí vedených proti zájmům Španělska. Tímto způsobem chtěla tato organizace španělskou vládu donutit k ústupkům. Další cestou k dosažení jejich cílů, bylo terorizování obchodu v baskické provincii, čímž by byla způsobena ekonomická krize v této oblasti.

Tato organizace je jednou z nejstarších teroristických skupin působících na území západní Evropy. Je složena z několika frakcí, které si udržují svou identitu. K nejagresivnějším patří tzv. Vojenské křídlo ETA (ETA-M). Cíly této organizace „byly“ především představitelé španělské vlády (úředníci), zaměstnanci vojenských a bezpečnostních sil.

Podpora a spolupráce:

- finance na financování teroristických akcí pocházejí zejména z únosů osob a loupežných přepadení,
- široká mezinárodní spojení např. s IRA, někteří její členové se školili ve výcvikových táborech na Středním východě, Kubě.⁶⁶

Operacemi této organizace jsou především vraždy představitelů španělské vlády, členové ozbrojených sil. Kromě toho je ETA zodpovědná za řadu bombových atentátů. Od konce 60. let padlo za obětí ETA více než 800 lidí.⁶⁷

Stejně tak jako IRA či její odnože byla tato organizace zaměřená především na vojenské cíle. V průběhu své éry však tato organizace opakovaně použila pro dosažení svých cílů metod, jako jsou bombové útoky v obchodních domech či nálože umístěné ve vozidlech, čímž docházelo i k zasažení civilního obyvatelstva, nevyjímaje děti.

Díky těmto útokům se tato organizace zařadila mezi teroristické a jednoznačně splňuje kritéria dané výše uvedenými definicemi terorismu.

⁶⁶ Zdroj dokumenty Policie ČR

⁶⁷ Zdroj dokumenty Policie ČR

4.3 Strana rudé armády (RAF) – Red Army Fraction

Založena byla v roce 1968. Přibližně 20 až 30 členů. Působišťem této organizace bylo především NSR. Ve vedení působili zejména Barbara Mayerová, Inge Viettová, Sigrid Sternbeck, Tomas Simon, Wolfgang Grams, a další. Většina členů vedení této organizace byla vysokoškolsky vzdělaná (lékaři, právníci, technici). Její operace byly dobře plánované a profesionálně provedené.

RAF začala působit jako součást studentského protiválečného hnutí v 60. letech pod původním názvem Baader Meinhof Gang. Cílem této organizace byla likvidace západního kapitalismu a rozšíření marxistické revoluce po celém světě. Prostřednictvím svých akcí, vedených proti americkým vojenským cílům, chtěla RAF narušit vztahy mezi USA a NSR.

Podpora a spolupráce:

- někteří členové organizace se účastnili výcviku v táborech Středního východu, sponzorovaných extremistickými palestinskými organizacemi,
- styky s francouzskými, belgickými, holandskými, dánskými, švýcarskými, irskými, italskými skupinami.⁶⁸

Cílem útoků této organizace byly především vojenskoprůmyslové, vězeňské komplexy a americká přítomnost v zemi.

Braní rukojmích i bez jejich následné popravy posuzuje legislativa EU jako teroristický čin. Ačkoli logicky nelze posuzovat jakékoliv braní rukojmí za teroristický čin, čin této organizace provedený proti diplomatům SRN v roce 1975 byl a nadále je posuzován za akt terorismu, a to jak na základě legislativy poplatné době, kdy se čin stal, tak i době současné.⁶⁹

⁶⁸ Zdroj dokumenty Policie ČR

⁶⁹ MV ČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

4.4 Revoluční organizace 17. listopadu

Revolutionary Organization 17 November

Založena byla v roce 1975. Přibližně 20 až 25 členů. Působíště této organizace bylo především Řecko - Atény.

Cílem organizace bylo donucení Řecka, aby vystoupilo z NATO a ukončení vojenské přítomnosti USA v Řecku,

Tato marxisticky a protiamericky orientovaná skupina vedla útoky i proti řeckým cílům, které považovala za překážku revoluce. Útoky této organizace byly výlučně vraždy páchané malými týmy.⁷⁰

Specializací této organizace bylo provádění vražd, které realizovaly dvou či tří členné týmy. V prosinci 1975 se tato organizace přihlásila k odpovědnosti za vraždu důstojníka americké ambasády Richarda Welche v Aténách.

Od roku 1985 je organizace zodpovědná za několik bombových atentátů, včetně útoků na autobusy přepravující americký vojenský personál v roce 1987, při nichž bylo zraněno 30 lidí.⁷¹

Stejně tak jako předchozí organizace je i tato zodpovědná za braní a následné usmrcení rukojmí. Důvodem tohoto počínání je levicové zaměření organizace a její boj proti imperialismu a organizacím jako je NATO a jejím přísluhovačům. Současná ani minulá legislativa neměla pro toto jednání pochopení a vnímala (vnímá) jej jako akt terorismu.

Pokud se vrátíme k definicím a legislativě týkající se terorismu, v současné době platných pro Českou republiku, EU či pro euroatlantický prostor, narazíme zde na historicky rozporuplné body, nebo alespoň body vedoucí k zamyšlení.

Pokud bychom se zamysleli nad základy odboje, partyzánského boje, guerilly, těžko bychom mohli odpovědět jak tuto činnost provozovat a nebýt při tom v mezinárodním měřítku považováni za teroristy. Jak provozovat guerillu apod. a při tom se nesnažit přimět vládu např. protektorátní ke konání např.

⁷⁰ Zdroj dokumenty Policie ČR

⁷¹ Zdroj dokumenty Policie ČR

odsunu či nespolupracování s armádami jiných států. Jak tuto činnost provozovat a při tom se nesnažit *destabilizovat* či *zničit základní politické, ústavní, hospodářské nebo sociální struktury země nebo mezinárodní organizace* (např. *protektorátní vláda*), např. *destrukcí vládních nebo veřejných zařízení, dopravních systémů, infrastrukturních zařízení, pevných platforem, či přerušováním nebo přerušením dodávek vody, elektřiny nebo jiných základních zdrojů, což může rovněž ohrozit lidské životy*.⁷²

Podle platných definic terorismu a legislativy této problematiky se dotýkající, souhlasí státy EU resp. euroatlantického prostoru s nacistickým označováním partyzánských skupin, bojujících v průběhu 2. světové války, za teroristické.⁷³

⁷² MV ČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

⁷³ BLOG.IDNES.CZ. Hledané slovo: *Partyzáni*. [online]. [cit. 2011-03-10]. Dostupné z: <http://ziegler.blog.idnes.cz/c/177109/Mezinarodni-terorismus-v-komunisticke-rezii.html>
KNOPP, Guido. *WehrmachtBalance*. s. 230.

5 Vybrané blízkovýchodní organizace

Ve většině případů byly islámské organizace poslední čtvrtiny 20. století ovlivněny třemi historickými islámskými organizacemi. První z nich bylo Muslimské bratrstvo založené v Egyptě (1928) učitelem Hassanem al-Banna (1906 – 1949). Druhou organizací byla pákistánská organizace Džamá at-e Islami, kterou založil v roce 1941 vzdělanec Abú l-A lá Maudúdí (1903 – 1979). Tyto dvě organizace vznikly zcela nezávisle, ale posléze navázaly kontakty a začaly se vzájemně ovlivňovat. Třetí organizací, respektive směrem, byl islamismus šíitský, jehož rozvoj nastal v 60. – 70. letech 20. století. Hlavními postavami tohoto směru byli duchovní Rúholláh Chomejní (1902 – 1989), Mohammad Baqir al-Sadr (1935 – 1980) a Sejjd Mahmúd Táleghání (1904 – 1989) a v neposlední řadě laik Alí Šarí Atí (1933 – 1977).⁷⁴

5.1 Fatah (Harakat Tahrir Filastin)

Založena byla v roce 1958 Jásirem Arafatem v Kuvajtu.

Cílem této organizace bylo vytvoření nezávislého státu. Hlavním podporovatelem je Sýrie, která nechává FATAH působit na svém území. Význam této organizace v arabském světě roste po šestidenní válce 5. – 10. června 1967. V roce 1967 se FATAH stal členem OOP. V roce 1969 se stal Jásir Arafat předsedou výkonného výboru.

V tomto roce podnikl FATAH téměř 2500 partyzánských útoků proti Izraeli.

V 80. a 90. letech dochází ke změně politiky Fatahu z ozbrojené konfrontace k politickému boji, což vede k rozštěpení organizace a ztrátě podpory.

- V roce 1994 podepsány mírové dohody (Oslo),
- Postupný vznik samosprávy na palestinských územích,
- Fatah resp. bezpečnostní složky chrání Izrael před ozbrojenými útoky.

⁷⁴ BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus. Střet civilizací, nebo dialog kultur?* s. 84 – 85.

Vybrané akce:

- 2. 6. 1978 Jeruzalém – výsledkem výbuchu bomby bylo 6 mrtvých a 20 zraněných,
- 3. 11. 1978 Haifa – 11 útočníků zadržovalo více než 100 rukojmích, tento incident skončil smrtí 41 rukojmích a 9 útočníků, 76 rukojmích bylo při incidentu zraněno,
- 7. 7. 1992 Gaza - neznámý počet útočníků zaútočil prostřednictvím střelných a bodných zbraní na civilní obyvatele, výsledek útoku bylo 1 mrtvý a 50 zraněných.⁷⁵

Snaha o vytvoření nezávislého státu vedla tuto organizaci a jí podobné k využívání praktik na jedné straně typických pro guerillu a jistě by mohla být i za takovou považována, kdyby se v průběhu své éry opakovaně neuchylovala k útokům na civilní obyvatelstvo, a to formou nastražených bomb, únosů, braní rukojmích a dalších metod, které jsou naopak typické pro teroristický způsob boje. Dle užitých metod boje a v porovnání se současnou legislativou, týkající se dané problematiky, je tato organizace teroristická.

5.2 Hamas

Založena byla v roce 1988 po zahájení intifády (povstání).

Vůdci: Ahmad Jásín, Ismail Haníja, Chálid Mišal.

Vyznačuje se velmi dobrou strukturou, je rozdělen na politické křídlo a vojenské křídlo. Orientuje se především na nejnižší vrstvy a je silně nábožensky orientovaná, což jim v roce 2006 pomohlo vyhrát parlamentní volby.

Krátce po svém vzniku se stává silnou konkurencí OOP a FATAHU.⁷⁶

Odmítají:

- Jakýkoliv kompromis s Izraelem,
- všechny mírové rozhovory a dohody (Oslo)

⁷⁵ START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Fatah*. [online]. [cit. 2011-02-15]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=&casualties_max=&success=yes&perpetrator=284&ob=GTDID&od=desc&page=3&count=20#results-table

⁷⁶ START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Hamas*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=49

- opouštění či přepouštění jakékoliv části palestinského území,
- jakákoli jiná řešení situace kromě Džihádu (náboženská povinnost muslimů bránit islám – svatá válka).

V roce 1994 provedl Hamas sérii sebevražedných bombových a raketových útoků proti Izraeli. Hamas je odpovědný za útoky jak proti izraelským vojákům, tak proti civilistům. Například útok dvojice sebevražedných atentátníků, kteří odpálili své nálože v blízkosti autobusového nádraží, způsobil smrt 22 a zranění 100 lidí.⁷⁷

USA a Izrael označují Hamas za teroristickou organizaci a odmítají s ní veškerá jednání. V roce 2004 se Hamas zapojuje do politiky, což vrcholí v roce 2006 volebním vítězstvím v parlamentních volbách.⁷⁸

Stejně jako u předchozí organizace i u této došlo k využívání metod typických pro terorismus. Oblíbenost civilního obyvatelstva jako terče pro jeho útoky, řadí Hamas mezi teroristické organizace.

5.3 Organizace pro osvobození Palestiny (OOP)

Založena byla v roce 1964 v Jeruzalémě. Vznikla díky Egyptu, jako organizace zastřešující militantní arabské organizace. Následně zastřešovala také studentské a pracovní organizace.

Cílem bylo, jako u předchozích, založení samostatného palestinského státu.

Ačkoli jsou OOP připisovány útoky proti izraelským vojenským jednotkám a civilistům, OOP se nikdy k těmto útokům nepřihlásila.

Události:

- 1969 – Jásir Arafat se stává vedoucím představitelem OOP, která zastřešuje všechny palestinské skupiny,
- 1974 – OOP uznána jako reprezentant palestinského národa na Arabském summitu,

⁷⁷ START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: Hamas. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=&casualties_max=&success=yes&perpetrator=399&ob=GTDID&od=desc&page=7&count=20#results-table

⁷⁸ BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 33 – 42.

JUERGENSMEYER, Mark. *Teror v mysli boží: Globální vzestup náboženského násilí*. s. 104-107.

- 1970 – OOP vyhnána z Jordánska (přesunula se do Libanonu),
- 1982 – Izraelská invaze do Libanonu, což mělo za následek vyhnání OOP a rozpad její členské základny do mnoha frakcí (Sýrie a ostatní arab. země),
- 1988 přiznány palestinské nároky na Západní břeh,
- 1989 – Arafat uveden do prezidentského úřadu,
- 1993 – J. Arafat a J. Rabin (izrael. premiér) souhlasili s podepsáním mírového dokumentu z Osla.⁷⁹

Vybrané akce:

- 19. 11. 1978 Mizpe Jericho – při výbuchu v osadě na západním břehu Jordánu zahynuli 4 lidé a 37 bylo zraněno,
- 14. 5. 1979 Tiberias – bombový útok v centru města způsobil smrt 2 a zranění dalších 28 lidí,
- 12. 6. 1983 Jeruzalém – při bombovém útoku zahynulo 5 osob a 42 byly zraněny.⁸⁰

Ačkoli jako u předešlých organizací byly hlavními cíli ozbrojené jednotky a vládní cíle Izraele a USA, staly se vedle těchto cílů oběťmi i civilisté. Vzhledem k tomu, že se civilisté stávali cíly úmyslně a ne náhodně, nezbývá nám než uznat, že i zde se jedná o organizaci teroristickou.

5.4 Hizballáh (Islámští Jidalové)

Založen v roce 1982 pod vlivem íránské islámské revoluce na jihu Libanonu.

Jedná se o libanonské šíitské hnutí, reprezentující islámskou militantnost Ajatolláha Chomejního, nesmiřitelně nenávidějící všechny vlivy odporující pohledu na šíitské ideologii. Tato organizace je od roku 1992 zastoupena

⁷⁹ BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 25 – 32.

⁸⁰ START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *PLO*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?page=9&casualties_type=&casualties_max=&perpetrator=532&expanded=no&charttype=line&chart=overtime&ob=GTDID&od=desc#results-table

v parlamentu.⁸¹ Hizballáh je také organizací kladoucí důraz na sociální politiku, v rámci které například spravuje několik škol a nemocnic.⁸²

Na druhou stranu vznikl za účelem zničení Izraele. Prostřednictvím svých milicí „Islámský odpor“ a s využitím „teroristického“ způsobu boje (sebevražedné atentáty, únosy osob) bojoval proti jakékoliv podpoře Izraele.⁸³

Vývoj:

- Transformace Hizballáhu na politickou stranu – po ukončení občanské války v Libanonu,
- 1992 – první účast ve volbách, získal 12 křesel v parlamentu,
- 2005 – získal 16 křesel a spolupodílení se na nekoaliční křesťansko – šíitské vládě (2 minister. křesla),

Vůdci: Hassan Nsralláh, Muhammed Hussein Fadlallah.⁸⁴

Vybrané akce:

Cílem této organizace se mohl stát každý, kdo odporoval Shiá muslimské ideologii.

- 23. 10. 1983 – útok na kasárna US námořní pěchoty, 241 mrtvých,
- 18. 4. 1983 – útok na americké velvyslanectví, 49 mrtvých (17 USA) 120 zraněných.

Hizballáh svou účast popřel.

- Únor 1988, Libanon – únos vojenského pozorovatele OSN plk. Richarda Higginse, který byl v červenci 1989 popraven.⁸⁵

Útoky této organizace jsou zaměřeny především proti ozbrojeným silám Spojených států a Izraele. Jak je výše uvedeno, je Hizballáhu přičítán útok proti americkému velvyslanectví, únos pozorovatele OSN, ale také únosy izraelských

⁸¹ Zdroj dokumenty Policie ČR

⁸² BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 43 – 49.

⁸³ START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Hizballah*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=3101

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 45.

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Hizballah*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=&casualties_max=&success=yes&perpetrator=407&ob=GTID&od=desc&page=13&count=20#results-table

vojáků. Hizballáh byl označen za teroristickou organizaci pouze Spojenými státy a Izraelem, EU se k prohlášení této organizace za teroristickou k předchozím státům nepřidala. Hizballáh by se s ohledem na jeho cíle, které nepopřel, a s ohledem na území, na kterém své operace prováděl, mohl považovat za organizaci guerillovou.

5.5 Al-Kajda (Al-Qaeda)

Založena pravděpodobně v roce 1988 v průběhu okupace Afghánistánu sovětskou armádou. Jedná se o multinárodnostní organizaci, jejíž jádro tvoří především veteráni výše uvedené války. Počet členů odhadován na několik tisíc.

Cíle:

- Islám na celém světě (jediná pravá víra),
- svržení neislámských režimů,
- tzv. boj proti Velkému a Malému satanovi (USA – Izrael),
- řešení palestinské otázky,
- vytvoření panislámského státu (čistě muslimský stát na Arabském poloostrově),
- odstranění neislámského vlivu z islámských zemí (Saudská Arábie).⁸⁶

V datech:

- 1988 – datum vzniku,
- 1995-1996 – útoky na americké vojenské objekty v Saudské Arábii,
- 1998 – útoky na americké ambasády v Nairobi (Keňa) a Dar es – Salaamu (Tanzanie), cca 200 mrtvých a 5000 zraněných,
- 2000 – útok na americký torpédoborec USS Cole (Jemen), 17 mrtvých,
- 2001 – spojení s egyptskou organizací Islámský Džihád (Ayman al-Zawahiri).

Této organizaci je připisována účast, ať již přímá či nepřímá, na mnoha dalších teroristických útocích po celém světě.⁸⁷

⁸⁶ BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 50 - 51.

⁸⁷ BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 55.

FOLTIN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*, s. 54 – 57.

Financování: od sympatizantů, z legálních i nelegálních obchodních aktivit. Využíván finanční systém Hawala.⁸⁸

Vybrané akce:

V současné době nejznámější teroristická organizace, která je mimo výše uvedené akce, zodpovědná za největší teroristické útoky v USA a v Evropě v tomto století.

New York – Washington, D.C. (USA)

Dne 11. září 2001 uneslo 19 členů islámské organizace Al-Káida 4 dopravní letadla letící na komerčních linkách. Tato letadla postupně narazila do budov Světového obchodního centra, Pentagonu a čtvrté se zřítilo do neobydlené oblasti v Pensylvánii. Počet obětí byl stanoven na 3000 mrtvých a cca 6000 zraněných.⁸⁹

*Důkazy o propojení al-Káidy a bin Ladina s útoky z 11. září jsou jasné a nevyvratitelné, prohlásil během slyšení v Senátu Kongresu USA Dale L. Watson, zástupce ředitele pro boj s terorismem Federálního úřadu pro vyšetřování.*⁹⁰

Madrid (Španělsko)

Dne 11. března 2004. Třicet měsíců po útocích ve Spojených státech amerických zaútočili teroristé tentokrát v Evropě. Jednalo se o čtyři výbuchy ve vlacích, a to ve dvou vlacích na Madridském nádraží Atocha a po jednom ve stanicích El Pozo a Santa Eugenia. Dohromady vybuchlo 10 bomb, další 3 bomby byly zneškodněny policií. Všechny bomby byly odpáleny pomocí mobilních telefonů. Čtyři hodiny po útocích našla policie v Alcalá de Henares, odkud vyjely tři osudné vlaky a čtvrtý v něm měl zastávku vůz, se sedmi rozbuškami a arabskou nahrávkou s verši z Koránu. Týž den se také k útokům přihlásily

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: Al-Qaeda. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=6

⁸⁸ BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. s. 50 – 58.

⁸⁹ BBC. Hledané slovo: Operation 9/11. [online]. [cit. 2010-09-21]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7546355.stm#2001>

⁹⁰ FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION. Hledané slovo: The Terrorist. [online]. [cit. 2010-09-23]. Dostupné z: <http://www.fbi.gov/congress/congress02/watson020602.htm>

Brigády mučedníka Abú Háfize Masrího, které údajně konaly jeho jménem. Celkem při tomto útoku zahynulo 191 osob a cca 1800 bylo zraněno.⁹¹

Londýn (VB)

Dne 7. července 2005 otřásla Londýnem série koordinovaných sebevražedných teroristických útoků, jejichž cílem byly londýnské dopravní prostředky. Útoky proběhly během ranní dopravní špičky (mezi 8:51 do 9:47 místního času). Tři bomby explodovaly v soupravách metra (poblíž stanic Aldgate, King's Cross a na Edgware Road Station) a čtvrtá bomba byla odpálena v patrovém autobuse na Tavistock Square.

To, že se jedná o teroristické útoky, bylo potvrzeno krátce po události Scotland Yardem. K odpovědnosti se přihlásilo několik skupin. V září téhož roku se k útokům přihlásila Al-Kaida. Její účast na útoku však byla zpochybněna.

Londýn a jeho občané vlastně očekávali veliký teroristický útok od 11. září 2001.

Otázkou nikdy nebylo, „jestli“ se takový útok uskuteční, nýbrž spíše, „kdy“ k němu dojde.⁹²

Zdrcující bylo, že čin spáchali občané Velké Británie, i když většinou muslimové.

Výsledkem útoku bylo 52 obětí a cca 700 zraněných.⁹³

Jedním z velmi účinných způsobů válčení je přenesení války na území protivníka, tak jak to po útoku na Pearl Harbor provedly Spojené státy. Tím, že začaly bombardovat samotné území Japonska, dokázali letci USA nalomit morálku obyvatelstva Japonska a přesvědčit je o jejich zranitelnosti. Za oběti těchto odpovědí na zničení námořní flotily US padli především civilisté.

Útoky ve Spojených státech, Španělsku a Velké Británii mohou tyto události v jistém smyslu připomínat. Na druhou stranu počínání a následné

⁹¹ THE TELEGRAPH. Hledané slovo: *Madrid 11. 3. 2004*. [online]. [cit. 2010-09-23]. Dostupné z: <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=en|cs&u=http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/1567963/The-day-terrorism-hit-Madrids-train-system.html>

⁹² LEHR, Peter. The 7 July London Bombings: Islamic Extremism Strike Again, Real Istituto Elcano, ARI 99/2005, s. 1.

⁹³ BBC. Hledané slovo: *Operation 9/11*. [online]. [cit. 2010-09-21]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7546355.stm#2001>

hodnocení někoho, kdo takové činy spáchá, ať již se jedná o stát či organizaci, by mělo vést vždy k odsouzení a jednoznačnému označení za akt terorismu.

Není snadné hodnotit výše uvedené organizace a jejich činy, zejména jedná-li se o organizace blízkovýchodní. Zde nejsou ve svém postoji jednotné ani země euroatlantického prostoru, dokonce ani země EU zde nemají společný názor.

My se při jejich hodnocení můžeme opřít o definice platné – závazné pro země EU a díky těmto definicím bychom mohli poměrně snadno hodnotit „naše“ evropské organizace.

Jiné je to však s organizacemi blízkovýchodními. Ačkoli tyto organizace ve svých činnostech vykazují znaky terorismu, musíme si uvědomit také druhou stranu této „mince“. Tyto organizace se vedle své „západem“ potvrzené teroristické činnosti zabývaly (jí) i činnostmi, jako je sociální problematika. Například Hizballáh spravuje několik nemocnic a škol. V neposlední řadě je potřeba dodat, že na rozdíl od evropských organizací, které ukončily svou činnost rozbitím organizace či vlastním složením zbraní (snad jediná IRA z evropských organizací „ukončila“ svou činnost a vstoupila do politiky), zde máme několik organizací blízkovýchodních, označených světem za teroristické, které vstoupily do politiky, účastnily (ní) se mírových jednání a jeden z vůdců dlouhá léta označovaný světem za teroristu se stal v roce 1994 nositelem Nobelovy ceny míru (Jásir Arafat).

6 Legislativa

Legislativy, týkající se terorismu, se již částečně dotkla část této práce týkající se definic terorismu. Tato část se bude podrobněji zabývat především legislativou EU.

Největší posun ve společné bezpečnostní politice zaznamenala EU v roce 1991, kdy se konalo zasedání Evropské rady v nizozemském Maastrichtu (9. - 10. 12. 1991). Zde byl přijat dokument s názvem Smlouva o Evropské unii (Smlouva o EU). Tento dokument je známý dle místa konání schůzky jako Maastrichtská smlouva. Oficiálně byla tato smlouva podepsána v roce 1992 a v platnost vstoupila v roce 1993.

Po 11. září 2001 přijala Evropská rada dva důležité dokumenty.

- Akční plán EU boje proti terorismu:
 - vytvoření seznamu teroristických organizací,
 - spolupráce zpravodajských služeb,
 - spolupráce v rámci Europolu a vytvoření společného protiteroristického týmu,
 - směrnice proti praní peněz a zmrazování účtů.
- Druhý dokument z října 2001:
 - těsnější spolupráce v rámci Europolu, Eurojustu, zpravodajských služeb, policejních a justičních orgánů,
 - zintenzivnit spolupráci s USA – boj proti falšování dokumentů,
 - Evropský koordinátor pro civilní obranu.⁹⁴

Dle EU spadá boj s terorismem po legislativní stránce do rámce *třetího pilíře* (článek 29) – hlava VI - *Ustanovení o policejní a soudní spolupráci v trestních věcech*.

V rámci EU je tato činnost vedena směrem k vytvoření fungujícího *evropského prostoru bezpečnosti*.

Boj s terorismem spadá vedle třetího pilíře taktéž do rámce *druhého pilíře* – hlava V - *Ustanovení o společné zahraniční a bezpečnostní politice*.

⁹⁴ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. s. 211 – 212.

- *Nařízení Rady č. 2580/2001/ES z 27. 12. 2001, o zvláštních omezujících opatřeních namířených proti určitým osobám a subjektům s cílem bojovat proti terorismu.*
- *Rozhodnutí Rady č. 2001/927/ES, k sestavení listiny podle čl. 2 odst. 3 nařízení Rady č. 2580/2001.*
- *Nařízení Rady č. 467/2001 z 9. 3. 2001, kterým se zmrazuje majetek určitých osob a skupin.*
- *Společný postoj Rady z 27. 12. 2001 o boji proti terorismu (2001/930/SZBP).*
- *Společný postoj Rady z 27. 12. 2001 o použití zvláštních opatření k boji proti terorismu (2001/931/SZBP).*
- a další.⁹⁵

Eurozatykač – myšlenka zavedení eurozatykače předcházela 11. 9. 2001. Tyto události však donutily Radu ministrů k rámcovému zavedení evropského zatykače (6. 2002).

Europol - Po výše uvedeném datu byly rozšířeny pravomoci této organizace, např. vyvíjení tzv. *teroristických profilů* zaměřených na identifikaci teroristických organizací aktivních v EU, sdílet informace s USA či třetími stranami.⁹⁶

Legislativa týkající se této problematiky, vzniklá po událostech roku 2001, je mnohem širší. Její hlavní význam spočívá především ve snaze o vytvoření jednotných pravidel a vnímání problematiky terorismu, společné nejenom pro státy Evropské unie, ale i pro celý euroatlantický prostor.

Teoretická část této práce se zabývala historickým vývojem terorismu, jeho definicemi a legislativou, dělením terorismu dle jeho uživatelů a využití. Dále se v této části dotkla i jiných násilných forem (guerilla, odboj), vedoucích k prosazování názorů či požadavků. V některých případech se ukázalo, že mezi terorismem a guerillou může být velmi tenká hranice. V další části se

⁹⁵ PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. s. 214 – 220.

⁹⁶ BUREŠ, Oldřich. *Perspektiva západní civilizace a pět let globálního terorismu – Protiteroristická politika EU*. s. 87

pozastavila u vybraných evropských a blízkovýchodních teroristických organizací. Na těchto několika případech je vidět rozdílnost mezi evropskými a blízkovýchodními organizacemi. Rozdílnost v záběrech jejich působení, v podpoře obyvatelstva, ale také v tom, kde a jak končí jejich členové a vůdci. Tyto organizace jsou či byly ve většině západním světem vnímány jako teroristické a při posouzení jejich činů a použitých metod lze tento názor dle uvedené legislativy a definic potvrdit. Na druhou stranu je zde názor obyvatel Blízkého východu, ale tomu se tato práce bude věnovat v její praktické části.

PRAKTICKÁ ČÁST

Práce, která se zabývá otázkou terorismu, potažmo jeho vnímáním, lze z našeho hlediska díky dostatku zdrojů, definic a závazné legislativy pro státy EU poměrně dobře zpracovat. Díky výše uvedenému můžeme posoudit, zda události blízké i vzdálenější historie, které otřásly světem, jsou terorismus, odboj (guerilla) či něco dalšího.

Tento svět však není tvořen pouze Evropskou unií či prostorem, který nazýváme euroatlantickým. Aby tato práce nebyla jednostranným euroatlantickým hodnocením výše uvedených problematiky, je zapotřebí zabývat se zde také názorem „druhé strany“. Jako „druhou stranu“ jsem pro tuto práci zvolil stát, respektive obyvatele státu, který můžeme dle geografického hlediska zařadit na území blízkého východu. Tímto místem je republika Irák, která byla označena za jednoho z podporovatelů a viníků událostí z 11. září 2001. Toto následně rozpoutalo kontroverzní akt, který se nazývá válka proti terorismu. *Irák se poté na jaře 2003 stal, jak víme, jedním z nešťastných cílů „apokalyptické“ americké války proti terorismu (War on Terrorism), odstartované právě „11. zářím“.*⁹⁷

7 Průzkum a jeho cíle

Součástí této práce je průzkum, k jehož realizaci byli vybráni respondenti reprezentující oba regiony. Prvním regionem je Blízký východ, který je reprezentován obyvateli Iráku, druhým regionem pak euroatlantický prostor zastoupený obyvateli ČR.

Důvodem volby Iráku pro průzkum k této práci je fakt, že jsem zde prostřednictvím svého zaměstnání strávil rok a půl v několika misích. Díky době zde strávené jsem měl možnost, v omezené míře, poznat zdejší život, lidi a jejich

⁹⁷ RADĚJ, Tomáš. *Irácké povstání v letech 2003 – 2008* (Disertační práce) Praha 2008. Masarykova univerzita Brno. s. 1.

postoje k cizím ozbrojeným složkám. Dále také navázat přátelství s místními zaměstnanci zastupitelského úřadu ČR, dále jen ZÚ ČR. Díky těmto získaným vztahům jsem mohl na dálku uvedený průzkum provést.

Cílem praktické části bakalářské práce je zmapování názorů na fenomén terorismu, na jeho vnímání a na vnímání organizací či skupin, které jsou „námi“ vnímány jako teroristické.

7.1 Stanovené předpoklady

Součástí této práce je průzkum, ke kterému byly stanoveny dva předpoklady.

Předpoklad 1

Lze předpokládat, že bude existovat minimálně 50% rozdíl ve vnímání aktů terorismu mezi respondenty ČR a Iráku.

Předpoklad v první řadě vychází z rozdílného kulturního a náboženského základu, na kterém stojí islámské společnosti. To co my vidíme jako intoleranci, omezování lidských práv, může zde znamenat kulturní a náboženské tradice. Za druhé zde předpoklad vychází z rozdílné bezpečnostní situace na blízkém východě, kde probíhaly a probíhají ozbrojené konflikty, které dle naší legislativy splňují znaky terorismu.

Předpoklad 2

Lze předpokládat, že se alespoň 80 % respondentů z řad obyvatel Iráku setkalo s akty, které jsou dle naší legislativy (legislativa EU) považované za terorismus.

Po svržení vlády Saddáma Husajna, nastolení protektorátní vlády a v následném procesu předávání moci iráckým autoritám se v Iráku udály stovky aktů, jako jsou útoky na vládní, diplomatické, vojenské, ale především civilní cíle, které legislativa EU vnímá jako teroristické.

7.2 Použité metody

Pro zjištění informací potřebných ke zpracování této části práce, tj. informací o přístupu obyvatel Iráku k násilným aktům jako jsou např. bombové útoky a útoky sebevražedných atentátníků, jsem zvolil jako základní metodu průzkumu dotazník.

Průzkumné dotazníky byly v Iráku rozšířeny mezi laickou - iráckou veřejnost prostřednictvím dvou zaměstnankyň ZÚ ČR Bagdád, obě muslimky a sunnity, ale s blízkými vztahy jak na šíity, tak na křesťany. Díky uvedeným tazatelkám je zajištěno, že vzorek respondentů bude obsahovat nejenom zástupce obou větví islámu - sunnitské, šíitské, ale také zástupce menšinového, křesťanského vyznání v této zemi.

Dotazník je složen z výlučně uzavřených otázek. Respondenti si z odpovědí mohli zvolit jednu či více možností, a ty následně zatrhnout. Otázky byly před distribucí dotazníků mezi respondenty konzultovány s výše uvedenými pracovníci ZÚ ČR. Důvodem konzultace dotazníku bylo předejít zbytečnému nedorozumění špatně položenou či nevhodnou otázkou, a tím odmítnutí dotazníku jako takového. Dle informací bylo rozdáno 50 dotazníků. Vráceno bylo všech 50 dotazníků a ve všech byly zodpovězeny (zaškrtnuty) všechny otázky.

Pro ČR jsem použil k distribuci dotazníků své kolegy z práce. Díky této metodě mi bylo zaručeno vysoké procento návratnosti správně vyplněných dotazníků a jejich rozšíření po celém území ČR. Tento předpoklad se potvrdil jako správný, jelikož se mi z 50 rozeslaných dotazníků vrátilo 40.

Pro tazatele obou skupin byly stanoveny požadavky na výběr respondentů a tazatelé byli dále požádáni o poučení respondentů před vyplněním dotazníku (viz. níže).

Hlavním výstupem dotazníku budou statistická data, prostřednictvím kterých bude prověřena platnost předpokladů.

7.3 Popis zkoumaného vzorku

Vzhledem ke způsobu provedení průzkumu byly stanoveny požadavky na výběr respondentů pro obě skupiny, tj. ČR a Irák:

- laická veřejnost (ne vojáci či policisté),
- minimum zaměstnanců ministerstev (MV, MO, MZV)
- zastoupení obou větví islámu (pouze pro Irák)
- zastoupení křesťanů (pouze pro Irák)
- zastoupení obou pohlaví,

- zastoupení co možná nejširšího spektra vzdělanosti.

Jak je výše uvedeno, v rámci provádění průzkumu, respektive distribuce dotazníku, byli tazatelé v obou skupinách požádáni o poučení respondentů jak postupovat při vyplňování dotazníku:

- upozornit respondenty, že dotazník je zcela anonymní,
- vyplňovat dotazník samostatně,
- u otázek č. 6, 7 (pouze Irák), 8 a 9 označit všechny možnosti, které respondent považuje za správné,
- u otázky č. 7 je rodinou myšleno – rodiče, sourozenci, manžel(ka), děti,
- u otázky č. 11 zhodnotit uvedené útoky každý zvlášť, tj. USA, Španělsko, Velká Británie.

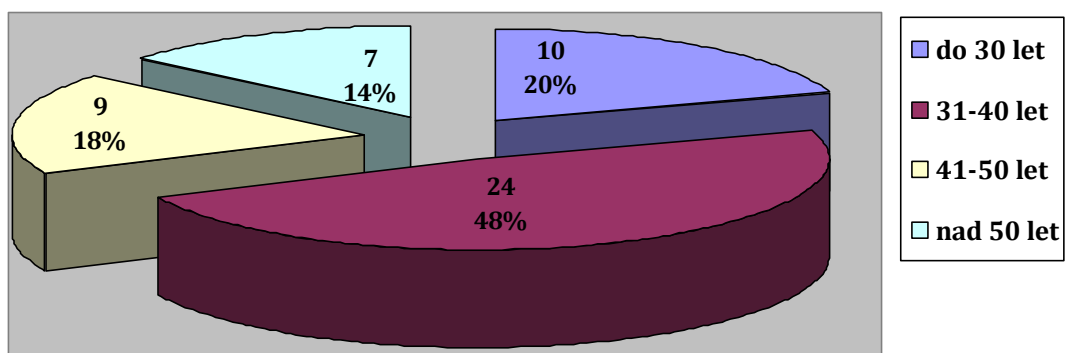
7.4 Výsledky dotazníkového šetření

V této části se budeme zabývat kompletní prezentací odpovědí respondentů. Výsledky tohoto průzkumu jsou zpracovány do grafů.

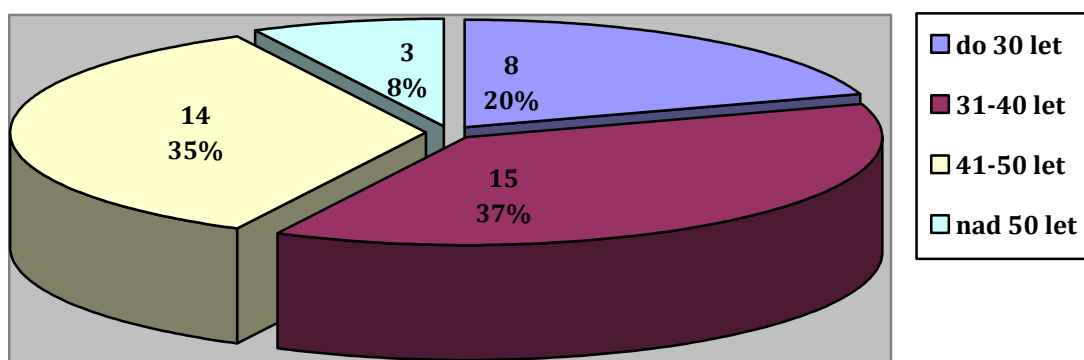
Respondentům bylo položeno celkem 13 uzavřených otázek.

Otázka č. 1: Váš věk?

Graf č. 1 znázorňuje rozdělení respondentů dle věku. V rámci průzkumu byli respondenti rozděleni do čtyř skupin. První věková skupina do 30 let byla tvořena 10 respondenty – Irák a 8 respondenty ČR. Druhá věková skupina v rozmezí 31 – 40 let byla nejpočetnější a tvořilo ji 24 respondentů- Irák a 15 respondentů ČR. Třetí skupina 41 – 50 let byla tvořena 9 respondenty – Irák a 14 respondenty ČR. Poslední věková skupina nad 50 let byla složena ze 7 respondentů – Irák a 3 respondentů ČR.

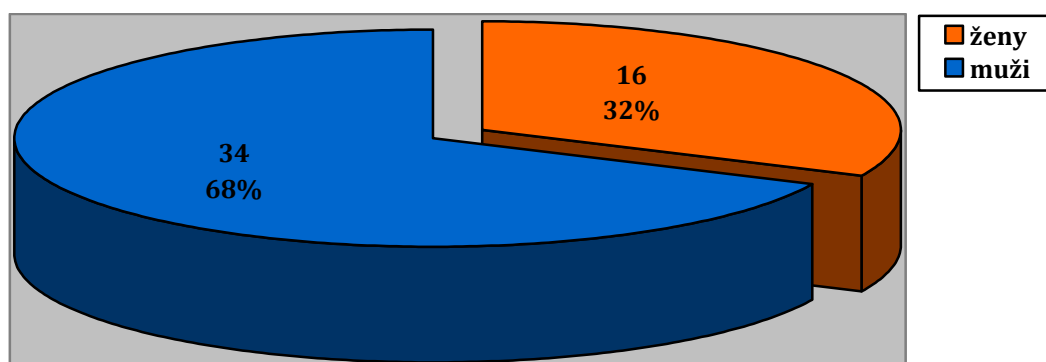
Graf č. 1A Věk - RESPONDENTI IRÁK

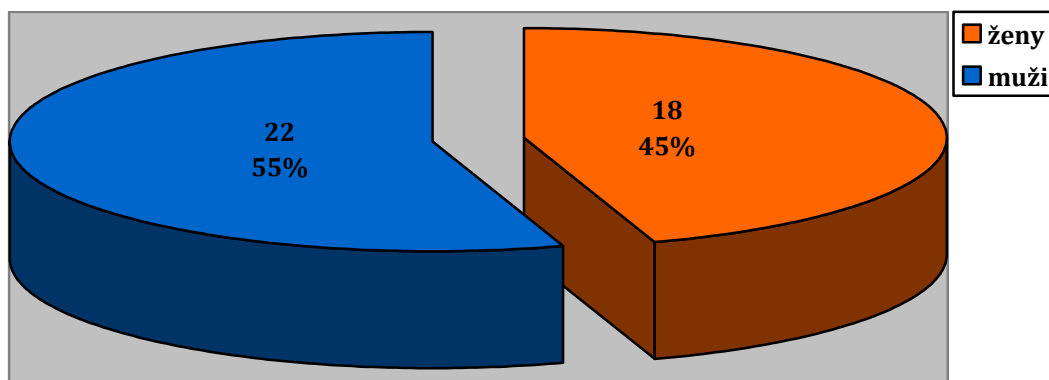
Graf č. 1B Věk - RESPONDENTI ČR

Otázka č. 2: Vaše pohlaví?

Graf č. 2 znázorňuje rozdělení respondentů dle pohlaví.

Graf č. 2A Pohlaví - RESPONDENTI IRÁK

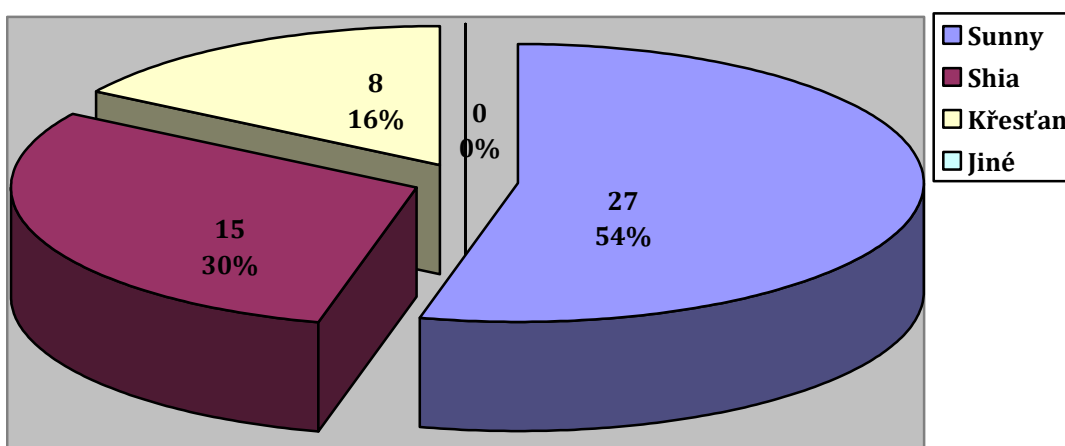
Graf č. 2B Pohlaví - RESPONDENTI ČR

Otázka č. 3: Ke které náboženské obci se hlásíte?

č. 3/ČR: Náboženská víra? Hlásíte-li se k církvi či k náboženské obci? (doplňte k jaké).

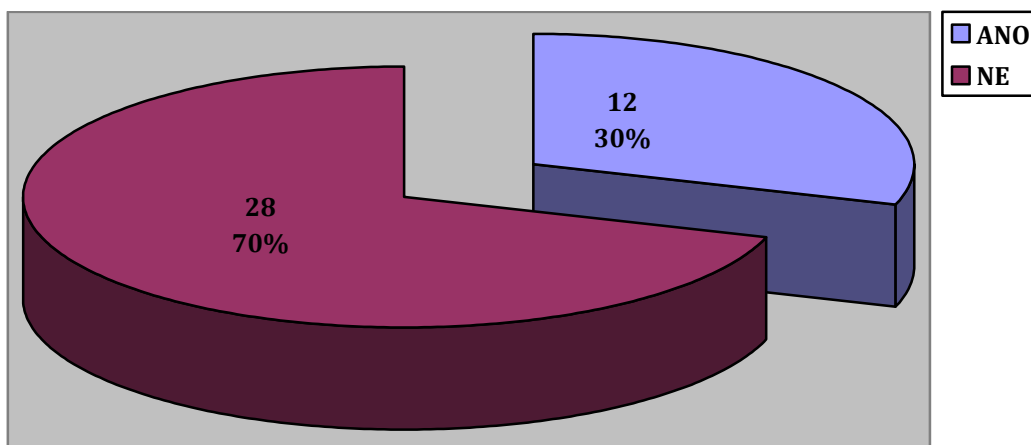
Tato otázka týkající se náboženství je upravena pro každou skupinu respondentů zvlášť. U respondentů z Iráku se nepředpokládá odpověď **bez víry**. Na druhé straně je pravděpodobné, že takto bude odpovídat většina respondentů z ČR.

Graf č. 3 znázorňuje rozdělení respondentů dle příslušnosti k náboženské obci. Ačkoli mají obě zaměstnankyně ZÚ ČR dobré vztahy s křesťany a šíity, samotné jsou sunnitky, na grafu níže je jejich příslušnost k dané větvi islámu přece jen patrná.

Graf č. 3A Náboženská obec - RESPONDENTI IRÁK

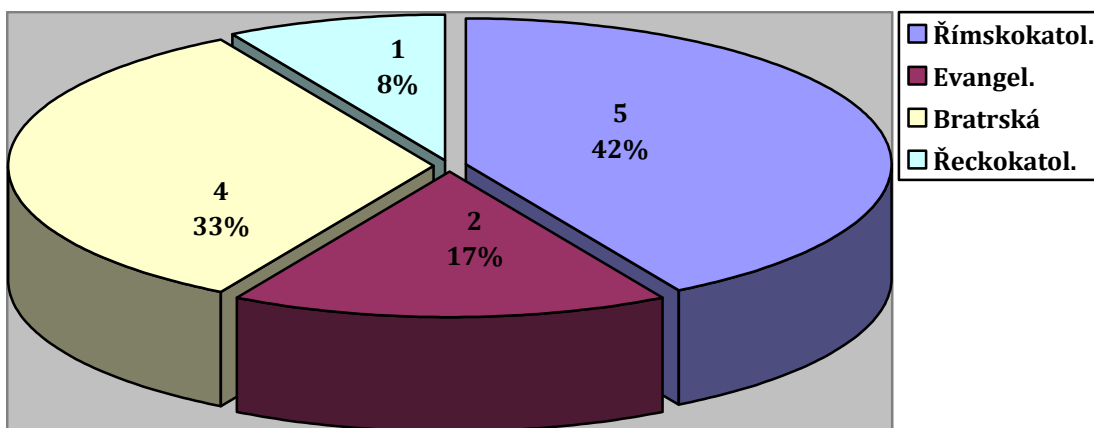
A. Sunnita B. Šíita C. Křesťan D. Jiné

Graf č. 3B/1 Náboženská obec - RESPONDENTI ČR

A. Ano (věřící) B. Ne (bez víry)

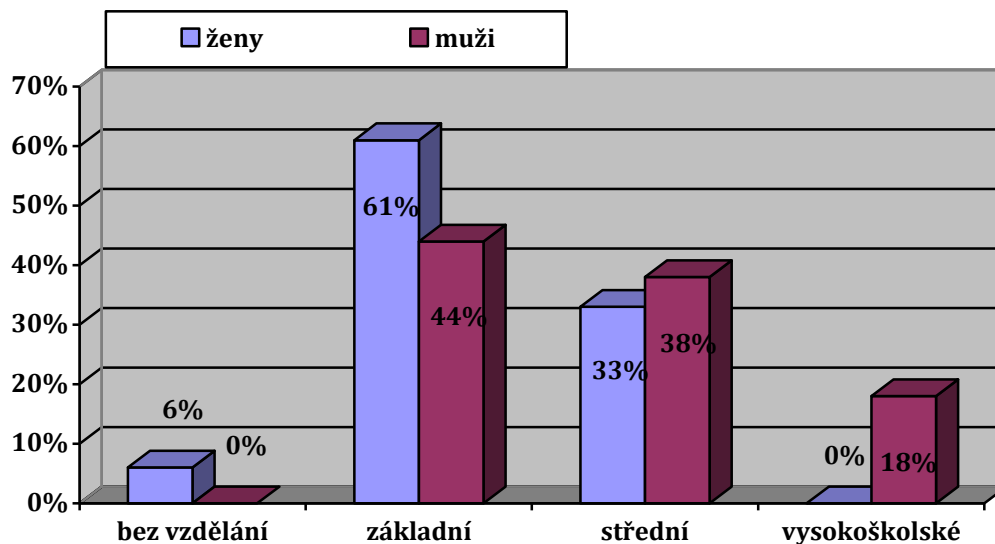
Hlásíte-li se k církvi či k náboženské obci, doplňte k jaké.

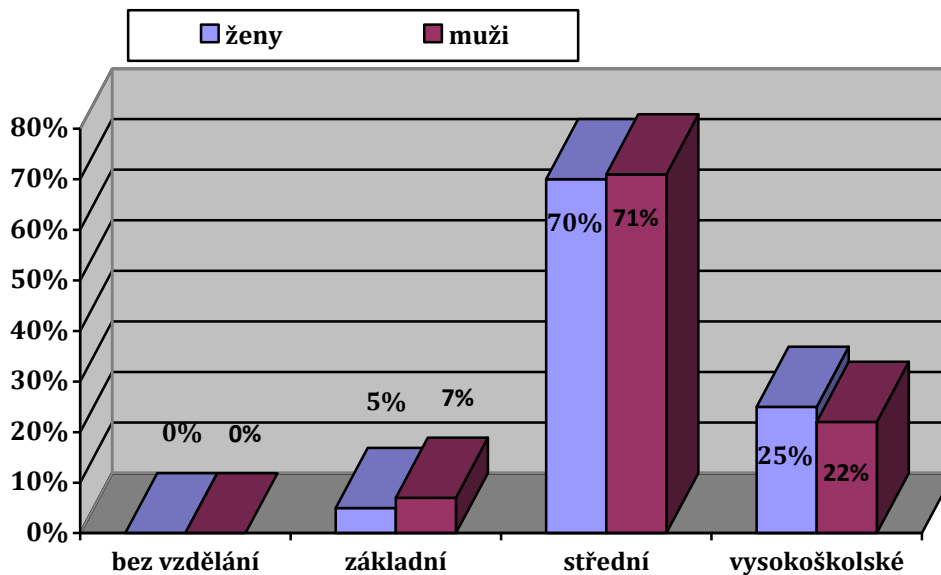
Graf č. 3B/2 Náboženská obec - RESPONDENTI ČR

Otázka č. 4: Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

Graf č. 4 znázorňuje rozdělení respondentů dle jejich nejvyššího dosaženého vzdělání. Ačkoli se domnívám, že tato otázka není na tolik důležitá, aby se podle ní dalo podrobněji hodnotit postoj respondentů k danému tématu, přesto si myslím, že pro dokreslení typové škály respondentů je toto vhodné uvést.

Graf č. 4A Vzdělání - RESPONDENTI IRÁK

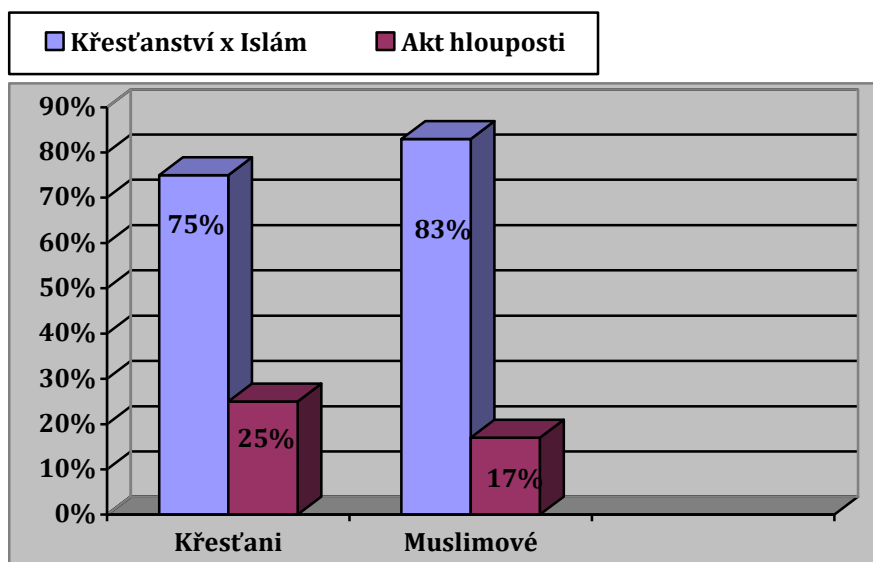
Graf č. 4B Vzdělání - RESPONDENTI ČR

Otázka č. 5: Jak vnímáte útoky proti Koránu (karikatury, atd.)?

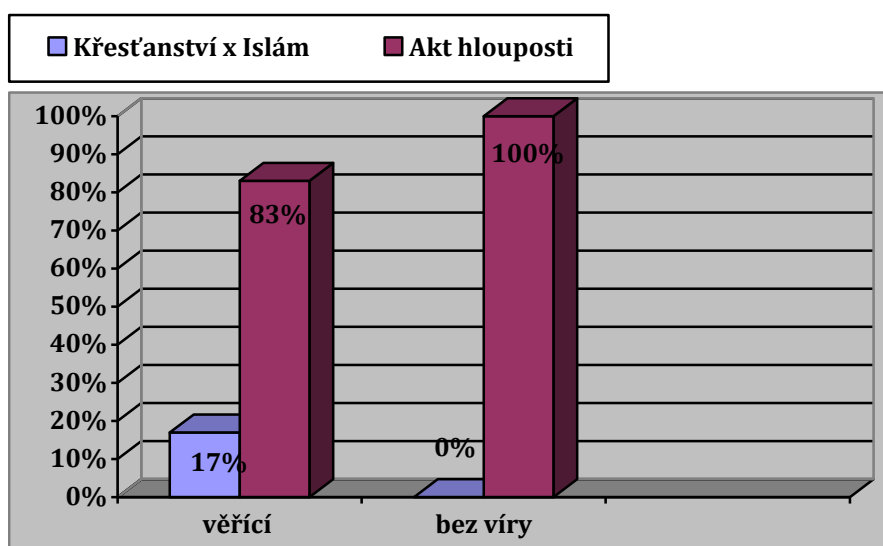
Graf č. 5 ukazuje, jak se na jedné straně dotýkají útoky občanů této části světa vůči ve větší míře, jejich svaté knize (Koránu) či náboženství vůbec.

Na druhou stranu tento graf ukazuje, jak na tyto útoky reagují občané ČR.

Pro větší podrobnost jsem respondenty pro tuto otázku rozdělil dle náboženství na (křesťany a muslimy) a (věřící a bez víry).

Graf č. 5A Útoky proti Koránu - RESPONDENTI IRÁK

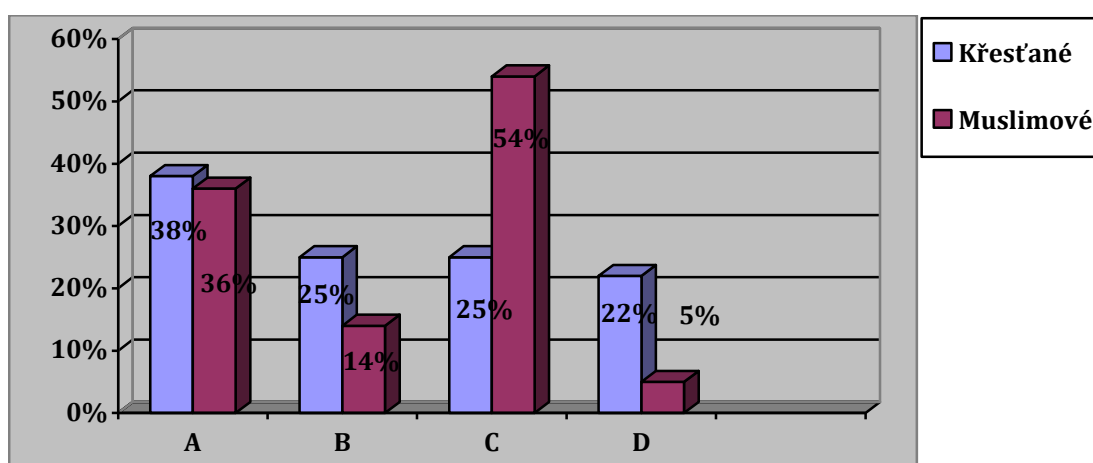
Graf č. 5B Útoky proti Koránu - RESPONDENTI ČR

Na grafech k otázce číslo 5 je vidět rozdílný přístup k víře a k autoritám s vírou spojeným. Útok na Korán byl většinou iráckých respondentů vnímán

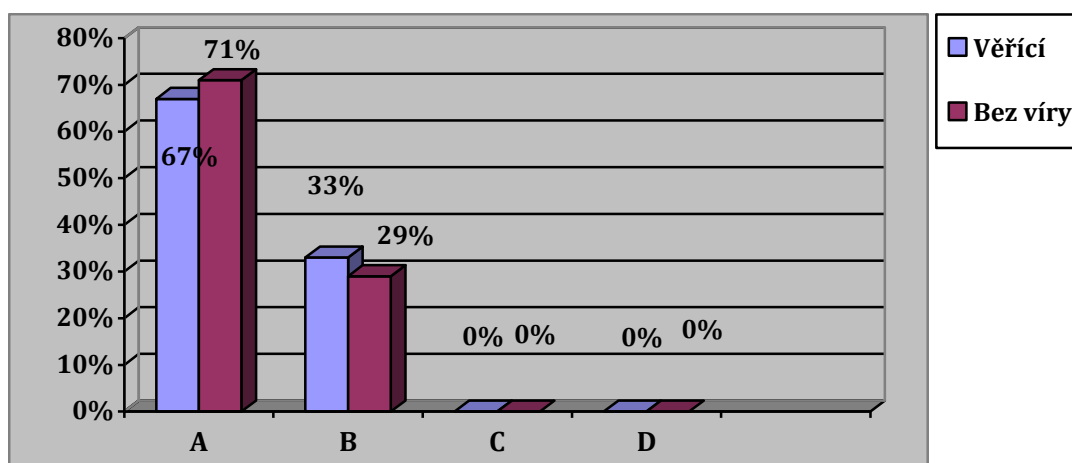
jako útok křesťanství vůči islámu. Zcela naopak je tomu u respondentů z ČR, kteří toto v naprosté většině vnímají jako akt hlouposti.

Otázka č. 6: Sebevražední útočníci jsou pro vás?

Graf č. 6 ukazuje, jak respondenti přistupují k osobám sebevražedných atentátníků, tzv. suicide bombers. V této otázce měli respondenti možnost zakroužkovat odpověď, která jim k uvedené osobě tzv. sedí nejvíce. Za chybu se samozřejmě nepovažuje ani více odpovědí. Stejně jako u grafu č. 4 jsem respondenty z důvodu větší podrobnosti rozdělil dle náboženství.

Graf č. 6A Sebevražední útočníci - RESPONDENTI IRÁK

Graf č. 6B Sebevražední útočníci - RESPONDENTI ČR

A. teroristé **B.** nástroje teroristů **C.** mučedníci **D.** nevím

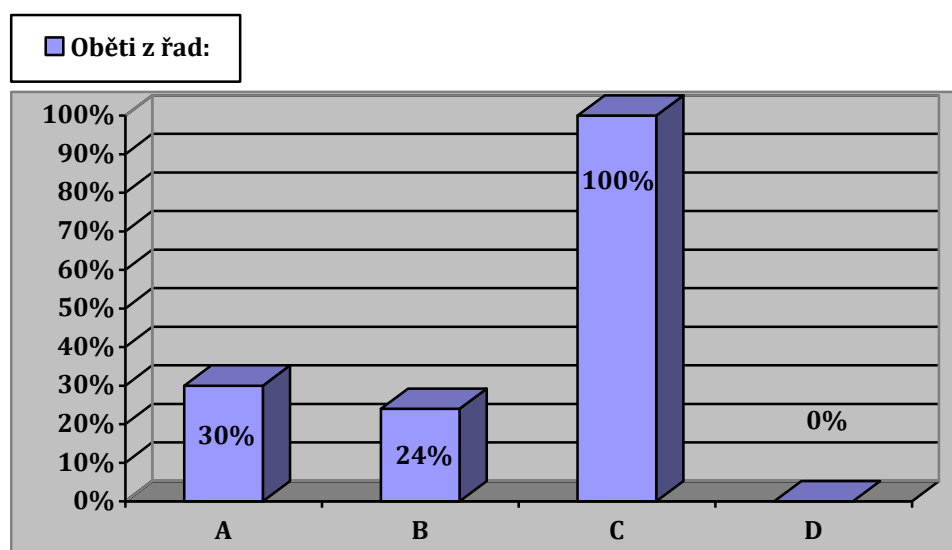
Zde je vidět samotný přístup obou skupin respondentů k lidem označovaným jako sebevražední atentátníci tzv. suicide bombers. Na straně jedné je skupina iráckých respondentů schopna vidět tyto lidi nejenom jako teroristy či nástroje teroristů, ale také jako mučedníky. S tímto přístupem k těmto lidem se u respondentů z ČR nesetkáme. Respondenti ČR vidí tyto osoby pouze jako teroristy či jejich nástroje, ale v žádném případě jako mučedníky.

Z celkového vzorku 50 iráckých respondentů hodnotí 36 % tyto osoby jako teroristy. Z českých respondentů, tedy ze 40 osob, hodnotilo stejným způsobem tyto osoby 70 %.

Otázka č. 7: Během bombových útoků a útoků sebevražedných atentátníků byl zraněn nebo zahynul někdo?

Tato otázka je určena pouze respondentům z Iráku.

Graf č. 7 znázorňuje smutné zkušenosti respondentů s uvedenými násilnými akty.

Graf č. 7 Oběti atentátníků - RESPONDENTI IRÁK

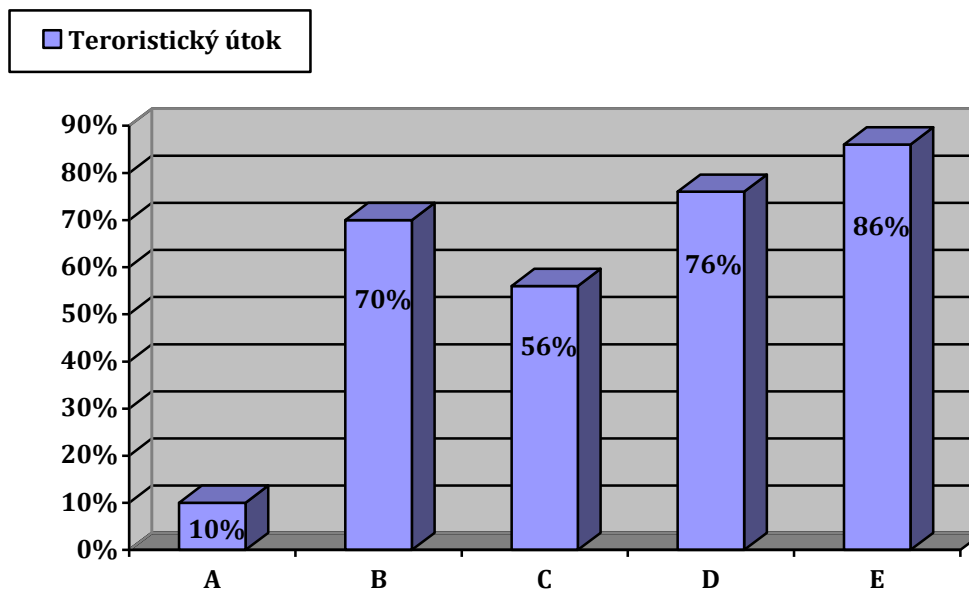
A. z rodiny **B.** z příbuzných **C.** známých **D.** nevím

Vzhledem k událostem, které v této zemi nastaly po svržení vlády Saddáma Husajna, by bylo zvláštní, kdyby větší počet respondentů tuto „zkušenost“ neměl. Po uvedených událostech, nebyly výjimečné desítky násilných aktů, počítáno v hlavním městě Iráku, na den.

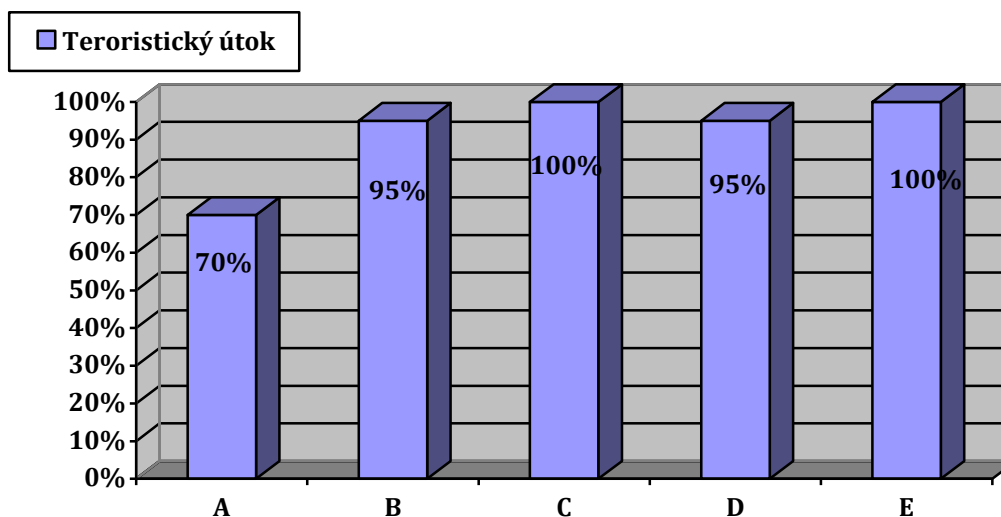
Otázka č. 8: Které z těchto aktů považujete za teroristické útoky?

Otázka č. 9: Které z těchto aktů považujete za guerillu (odboj, partyzánský boj)?

Grafy č. 8 a č. 9 ukazují, jak respondenti vnímají, v této zemi, poměrně běžné násilné akty, které legislativa EU ve většině případů vnímá jako teroristické. Stejně jako v případě otázky č. 6 i zde měli respondenti možnost označit odpověď či odpovědi, které pro ně nejvíce vyjadřovaly některý z výše uvedených aktů.

Graf č. 8A Teroristický útok - RESPONDENTI IRÁK

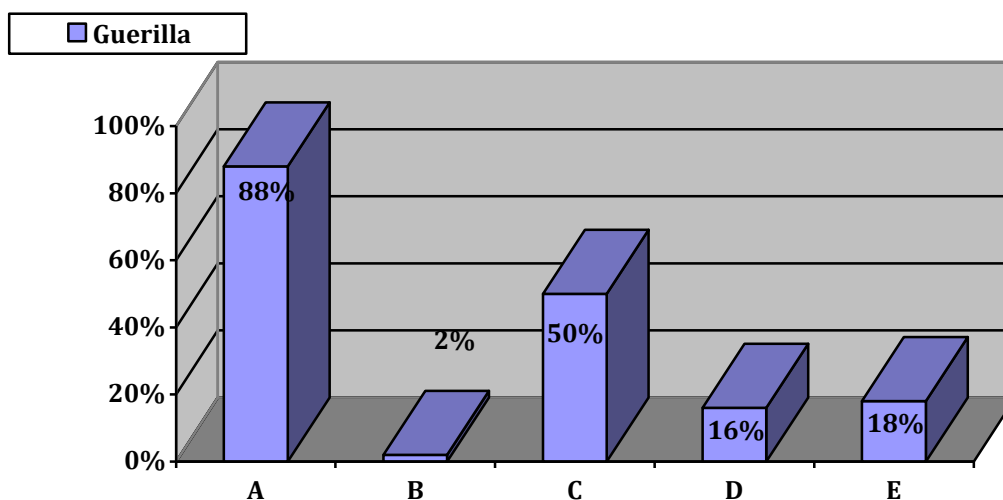

Graf č. 8B Teroristický útok - RESPONDENTI ČR

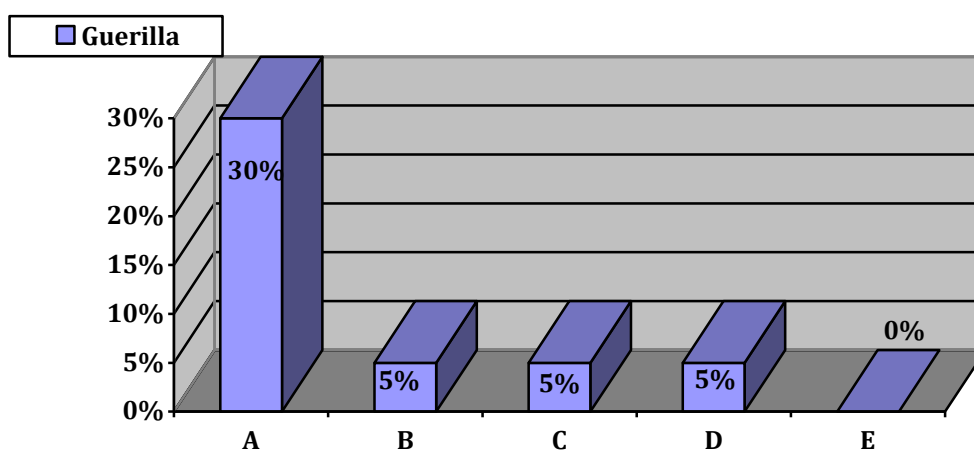
A. útoky na vojenské cíle, konvoje, kasárna, kontrolní stanoviště (US – Irák)

- B.** útoky na vládní vozidla, kolony
- C.** útoky na diplomatická vozidla, kolony
- D.** útoky na vládní budovy
- E.** útoky na civilní cíle (autobusy, mešity, kostely, nádraží, tržiště)

Oba grafy č. 8 jsou ukázkou toho, jak rozdílně je možné hodnotit události vnímané ve většině případů legislativou EU jako teroristické. Na jedné straně jsou zde útoky, ukryté pod písmeny B, D a E, kde názory respondentů z obou regionů na ně nejsou příliš rozdílné. Na straně druhé, u aktů ukrytých pod písmeny A a C jsou rozdíly v názorech velmi výrazné.

Graf č. 9A Guerilla - RESPONDENTI IRÁK

Graf č. 9B Guerilla - RESPONDENTI ČR

- A.** útoky na vojenské cíle, konvoje, kasárna, kontrolní stanoviště (US – Irák)
- B.** útoky na vládní vozidla, kolony
- C.** útoky na diplomatická vozidla, kolony

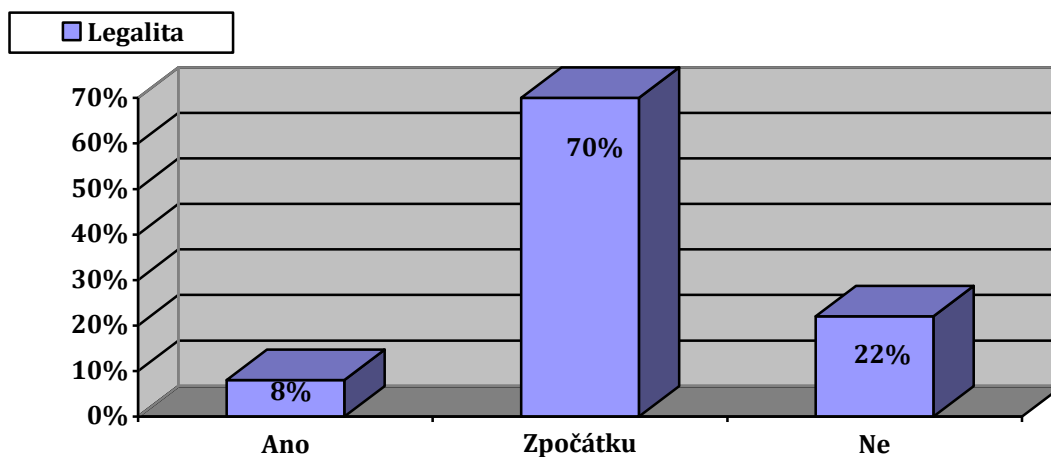
D. útoky na vládní budovy

E. útoky na civilní cíle (autobusy, mešity, kostely, nádraží, tržiště)

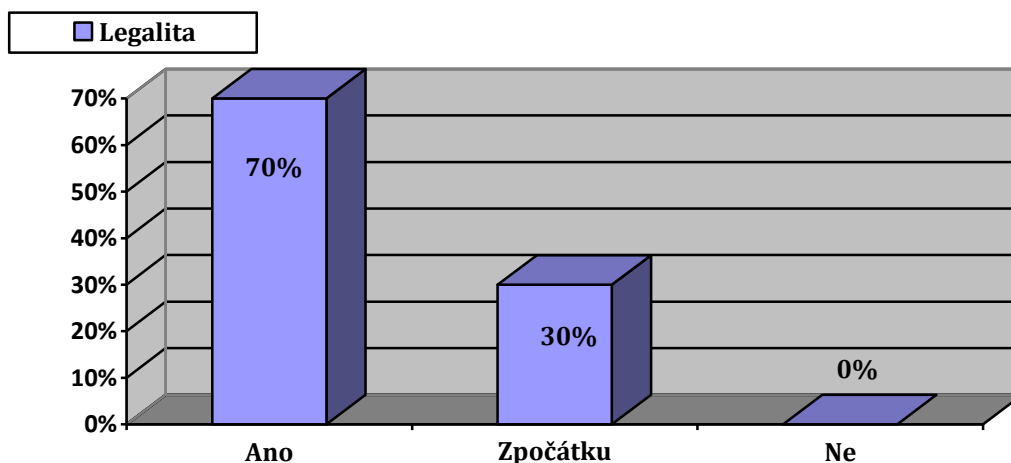
Tak jak v grafu č. 8 hodnotila většina respondentů z ČR akty pod písmenem A jako teroristické, hodnotila v grafu č. 9 většina respondentů z Iráku tyto akty téměř jednoznačně jako guerillu. Zde je zajímavé, že více než respondenti z ČR se z legislativou EU shodnou v tomto případě respondenti z Iráku.

Otázka č. 10: Myslíte si, že je (byla) přítomnost zahraničních vojenských jednotek a jiných ozbrojených složek v Iráku oprávněná?

Graf č. 10 ukazuje, jak respondenti vnímají oprávněnost (legalitu) přítomnosti cizích vojenských a jiných ozbrojených složek ve své zemi.

Graf č. 10A Legalita - RESPONDENTI IRÁK

Graf č. 10B Legalita - RESPONDENTI ČR

A. ano

B. pouze zpočátku (do předání moci)

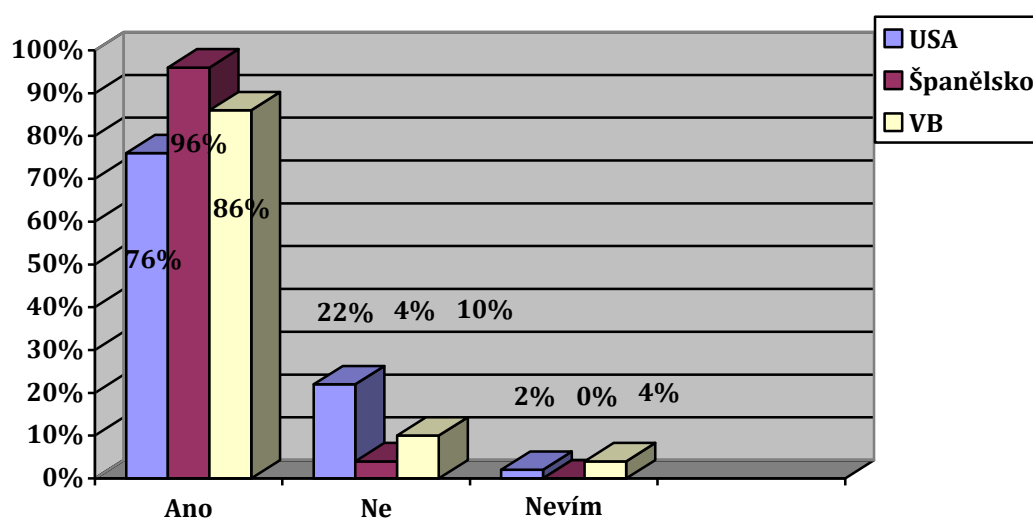
C. ne

Otázky 11, 12 a 13 se již nedotýkají situace, dění či událostí vázaných na Irák či jeho obyvatele, ale již se zaměřují na názory respondentů na otázky blízkovýchodního či světového dění.

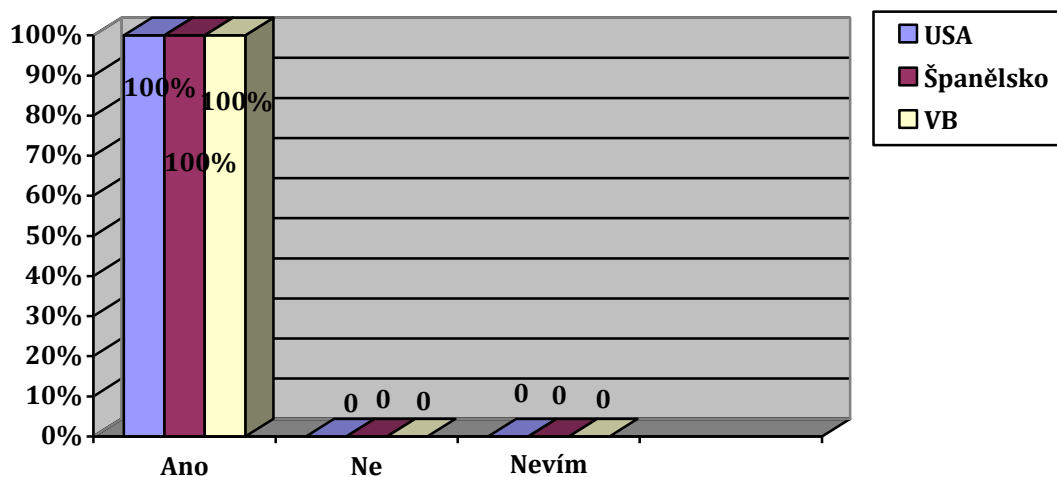
Otázka č. 11: Považujete útoky na obchodní centrum New York (USA), vlaková nádraží Madrid (Španělsko) a na prostředky hromadné dopravy Londýn (Velká Británie) za teroristické útoky?

Graf č. 11 ukazuje názor respondentů na teroristické útoky proti cílům v USA (2001), Španělsko (2004) a Velká Británie (2005).

Po respondentech byla v této otázce požadována odpověď na každý teroristický útok zvlášť (USA, Španělsko, Velká Británie).

Graf č. 11A Terorismus ve světě - RESPONDENTI IRÁK

Graf č. 11B Terorismus ve světě - RESPONDENTI ČR

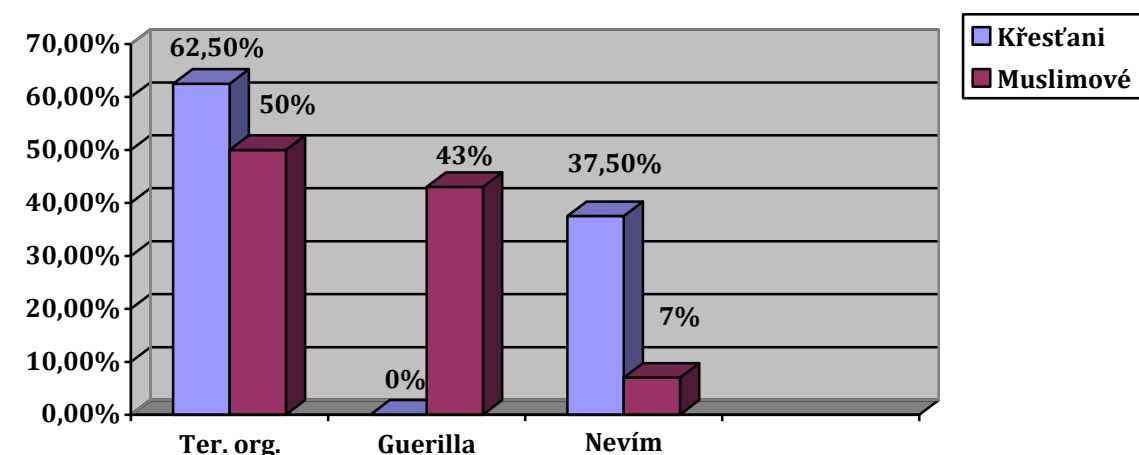
USA:	A. ano	B. ne	C. nevím
Španělsko:	A. ano	B. ne	C. nevím
Velká Británie:	A. ano	B. ne	C. nevím

Na jedné straně respondenti z Iráku ve svých odpovědích připouštějí i jiné možnosti, než že se jedná pouze o akty terorismu. Na straně druhé je zde jednoznačná odpověď od respondentů z ČR, kteří říkají, že tyto události byly terorismem.

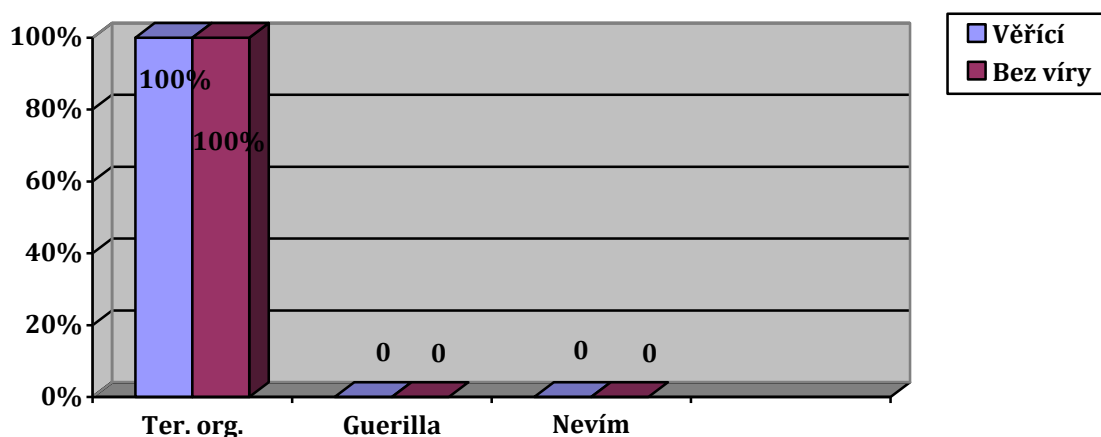
Tyto akty, hodnocené dle naší legislativy jako teroristické, hodnotilo stejným způsobem 86 % iráckých respondentů a 100 % respondentů z ČR.

Otázka č. 12: Jak hodnotíte organizaci Al-Qaida? Je to:

Graf č. 12 sděluje, jak respondenti vnímají teroristickou organizaci Al-Qaida.

Graf č. 12A Al-Qaida - RESPONDENTI IRÁK

Graf č. 12B Al-Qaida - RESPONDENTI ČR

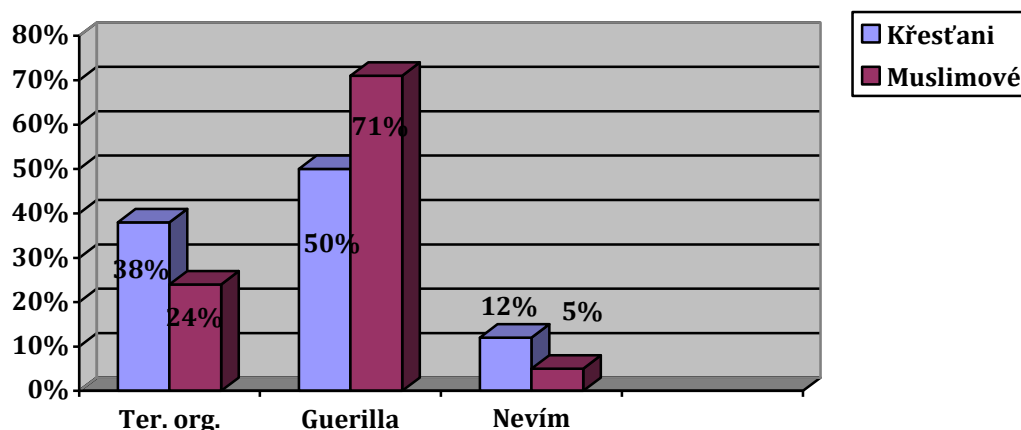
A. teroristická organizace **B.** guerillová organizace **C.** nevím

Grafy č. 12 jsou ukázkou rozdílných přístupů k organizaci, která figuruje na prvních místech v seznamech teroristických organizací. Poměrně velké procento respondentů z Iráku hodnotilo tuto organizaci jako guerillovou. Jednoznačnou odpověď jsme dostali od respondentů z ČR, kteří tuto organizaci 100% hodnotí jako teroristickou.

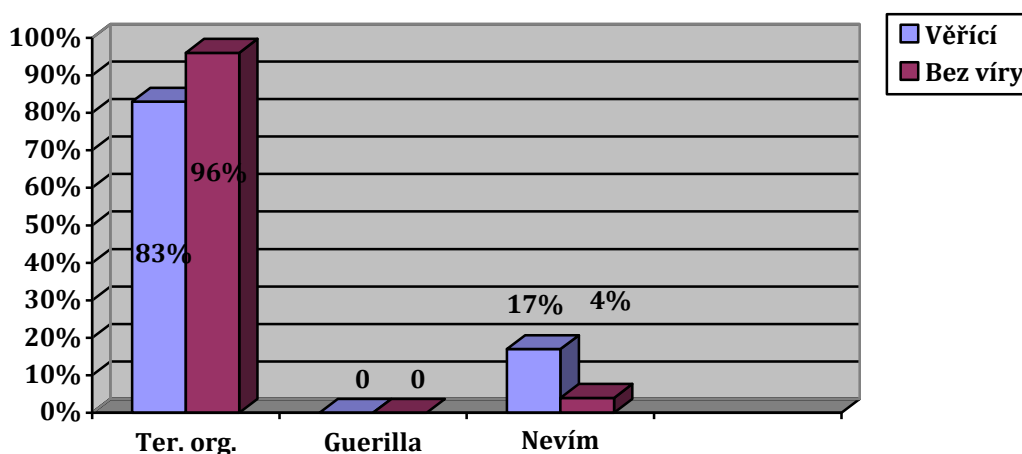
Organizaci Al-Qaida hodnotilo jako teroristickou 52 % respondentů z Iráku a 100 % respondentů z ČR.

Otázka č. 13: Organizace, které bojovaly nebo bojují proti Izraeli (Fatah, Hamas, OOP, Hizballáh) vnímáte jako?

Graf č. 13 vypovídá o názoru respondentů na dění spojené s ozbrojeným konfliktem mezi Palestinci a Izraelem.

Graf č. 13A Gaza - RESPONDENTI IRÁK

Graf č. 13B Gaza - RESPONDENTI ČR

A. teroristická organizace **B.** guerillová organizace **C.** nevím

Grafy č. 13 jsou svými výsledky velmi podobné grafům č. 12. Zde se jednalo o hodnocení organizací, které se účastnily boje proti Izraeli. Výše uvedené organizace byly hodnoceny většinou iráckých respondentů jako guerillové. Naopak naprostá většina respondentů z ČR je vnímá jako teroristické.

Z celkového počtu iráckých respondentů hodnotilo pouze 26 % tyto organizace jako teroristické. Naproti tomu mělo stejné hodnocení pro tyto organizace 88 % respondentů ČR.

7.5 Ověření platnosti předpokladů

Předpoklad 1

Lze předpokládat, že bude existovat minimálně 50% rozdíl ve vnímání aktů terorismu mezi respondenty ČR a Iráku.

Pro zjištění platnosti či neplatnosti tohoto předpokladu byly použity výsledky dosažené v otázkách č. 6, 11, 12 a 13.

Při porovnání odpovědí obou skupin respondentů na dotazníkové otázky je zřetelně vidět zcela rozdílný přístup obou skupin k dané problematice.

Pokud porovnáme odpovědi respondentů z průzkumného dotazníku s definicemi terorismu a platnou legislativou zjistíme, že rozdíly ve vnímání tohoto fenoménu jsou poměrně výrazné. Rozdíly však můžeme nalézt i při srovnání odpovědí respondentů z ČR s uvedenou legislativou, a to zejména v otázce č. 8, kde 70% respondentů z ČR považuje útoky na vojenské cíle za akt terorismu. V otázce č. 6 je osoba sebevražedného útočníka vnímána velkou částí převážně muslimských respondentů jako mučedník či nástroj teroristů. Hlasy, že se jedná o nástroj teroristů či mučedníka, se objevily i mezi křesťanskými respondenty z Iráku. V případě respondentů z ČR jsou hodnocení takovéto osoby jednoznačná. Osoba je hodnocena jako terorista či nástroj teroristů. Při hodnocení osoby jako teroristy činil rozdíl mezi názory respondentů z ČR a Iráku 34 %.

Otázky č. 8 a 9, které jsou dle našeho vnímání, tedy vnímání respondentů ČR téměř jednoznačným terorismem, vnímá většina iráckých respondentů jako způsob odboje (guerillu).

V otázce č. 11 nevnímalo 24% iráckých respondentů útoky na cíle v USA (2001), 4% na cíle ve Španělsku (2004) a 14% na cíle ve Velké Británii (2005), jako teroristické. Výše zmíněné útoky jsou chápány všemi vybranými respondenty z ČR jako akt terorismu. Stejně tyto akty vnímá 86 % respondentů z Iráku.

V otázce č. 12, kde celý západní svět vnímá Al-Qaidu jako teroristickou organizaci č. 1, odpovědělo 43% respondentů z řad muslimů, že tuto organizaci

vnímá jako guerillovou. Při porovnání vnímání této organizace jako teroristické činil rozdíl mezi porovnávanými vzorky respondentů 48 %.

V otázce č. 13 vnímalo (z celkového počtu iráckých respondentů) organizace, jako jsou Fatah, Hamas, OOP a Hizballáh 71% muslimských respondentů a 50% křesťanských respondentů jako guerillové organizace. Celkově vnímalo tuto organizaci jako teroristickou pouhých 26 % respondentů z Iráku. Naproti tomu respondenti z ČR vnímají tyto organizace v 88 % jako teroristické.

Odpovědi respondentů z ČR na otázky č. 12 a 13 hodnotily uvedené organizace v souladu s legislativou EU jako teroristické.

Respondenti prostřednictvím dotazníku ukázali, že rozdíl v jejich vnímání aktů terorismu činí 39,5 %. Předpoklad byl tedy ověřen jako neplatný.

Předpoklad 2

Lze předpokládat, že se alespoň 80 % respondentů z řad obyvatel Iráku setkalo s akty, které jsou dle naší legislativy (legislativa EU) považovány za terorismus.

V rámci otázky č. 7 jsem předpokládal vysoké číslo kladných odpovědí. Kladná odpověď 100% respondentů vypovídá zcela jasně o situaci v této zemi. Tato otázka by šla zcela snadno rozšířit na další trend panující v této zemi, a to na únosy.

Stav kdy má 100% respondentů přímou zkušenost s násilnými akty, vnímanými jako teroristické, potvrzuje druhý předpoklad jako platný.

Závěr

Bakalářská práce se zabývala terorismem, jako světovým fenoménem současné doby. Účelem této práce nebylo zabývat se podrobnostmi zabývajícími se jednotlivými teroristickými organizacemi či jejich frakcemi, jejich vybavením, výcvikovými středisky, způsoby financování či na druhou stranu specifikacemi a strategiemi boje proti těmto organizacím. Ačkoli by to bylo jistě zajímavé téma, nejsem v tomto případě příliš optimistický a nemyslím si, že boj proti terorismu v blízké budoucnosti přeroste v něco víc než jen v pouhou obranu proti terorismu. K tomu, aby bylo možné bojovat proti organizacím, které nemají ve svých pravidlech dodržování lidských práv či jakékoliv demokratické zásady, je zapotřebí dojít nejdříve široké shody, shody napříč kontinenty a hlavně napříč kulturami a náboženstvími ve smyslu toho co je či není terorismus.

Hlavním úkolem této práce bylo seznámení s pojetím terorismu dle definic EU, ale i států euroatlantického prostoru, zejména Spojených států amerických. Právě z USA vzešlo po roce 2001 velké množství definic. Snaha pojmenovat činnost poté co se udála, může připomínat vytváření pravidel uprostřed hry. Toto vytváření pravidel a snaha co nejrychleji podle těchto pravidel najít viníka, respektive cíl pro odplatu, přivedla velkou část světa do několika ozbrojených konfliktů a na dlouhou dobu ještě více rozdělila svět na tábory východní a západní, či islámské a křesťanské. Pokud se, ale vrátíme zpět k uvedeným definicím a legislativním úpravám zjistíme, jak jedna část světa vnímá tento fenomén. Pokud se však vrátíme v historii tohoto světa o pár desetiletí zpět, uvidíme, že se tato část světa „my“ nebránila využívání takového ho typu násilí k dosažení vlastních cílů.

V rámci praktické části, která byla geograficky zaměřena na odpovědi obyvatel země blízkého východu, přesněji Iráku a ještě přesněji, především obyvatel hlavního města Bagdádu. Dotazník byl zaměřen, kromě získání základních informací o respondentovi, na to jak respondenti vnímají násilné akty nejenom v rámci svého regionu, ale také na akty, které otřáslý západním světem a v neposlední řadě také na lidi či organizace za těmito akty stojícími.

V rámci práce byly stanoveny dva poměrně jednoduché předpoklady. První z nich předpokládal rozdílné vnímání tohoto fenoménu mezi EU a euroatlantickým prostorem, jehož názory jsou zde zastoupeny v teoretické části závaznými definicemi a legislativou (závaznými zejména v rámci EU). V praktické části jsou názory tohoto regionu zastoupeny odpověďmi na otázky dotazníkového průzkumu. Na straně druhé jsou zde názory blízkovýchodního regionu, který taktéž reprezentují odpovědi na otázky dotazníkového průzkumu, uvedené v praktické části. Prostřednictvím dotazníků nám respondenti ukázali rozdílnost v jejich a našich názorech, co je či není terorismus, ale také nám sdělili své, od nás rozdílné, názory na organizace a jejich činy, které bez rozdílu byly „naším“ světem vnímány jako teroristické.

Druhý z předpokladů předpokládá, že respondenti mají osobní zkušenost s násilnými akty, označovanými EU, atd., za teroristické. Jak je výše uvedeno od pádu tamní moci v roce 2003 je situace v tomto státě stále nestabilní, a množství násilných událostí přerůstalo v některých obdobích i počet 100 na den, a to pouze v Bagdádu a tudíž není divu, že se tyto události během několika let dotkly všech respondentů.

Volba tématu bakalářské práce pro mne byla poměrně snadná. Vzhledem k mým výše uvedeným zkušenostem, spojených s možností komunikace s místními zaměstnanci ZÚ ČR, a možnostem srovnávání jejich názorů na blízkovýchodní, ale i světové dění s mými názory a názory lidí v ČR, mne přivedli k myšlence využít tyto informace právě k tvorbě bakalářské práce.

Seznam použitých informačních zdrojů

BARŠA, Pavel. *Západ a islamismus. Střet civilizací, nebo dialog kultur?* 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2001. 190 s. ISBN 80-85959-96-8.

BBC. Hledané slovo: *Talibán*. [online]. [cit. 2010-09-23]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/specials/812_nightmares/page7.shtml

BBC. Hledané slovo: Operation 9/11. [online]. [cit. 2010-09-21]. Dostupné z: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/7546355.stm#2001>

BLOG.IDNES.CZ. Hledané slovo: *Partyzáni*. [online]. [cit. 2011-03-10]. Dostupné z: <http://ziegler.blog.idnes.cz/c/177109/Mezinarodni-terorismus-v-komunisticke-rezii.html>

BRIDGE, Antony. *Křížové výpravy*. Praha: Academia, 1995. 228 s. ISBN 80-200-0512-9.

BRZYBOHATÝ, Marian. *Teroristické organizace*. Prezentace.

BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus*. Prezentace.

BRZYBOHATÝ, Marian. *Terorismus I*. 1. vyd. Praha: Police history, 1999. 141 s. ISBN 80-7252-063-6.

BUREŠ, Oldřich. *Perspektiva západní civilizace a pět let globálního terorismu – Protiteroristická politika EU*. 1. vyd. Brno, Masarykova univerzita, 2006. 122 s. ISBN 80-210-4003-3.

CARR, Caleb. *Dějiny terorismu*. 1. vyd. Praha: Práh, 2002. 183s. ISBN 80-7252-063-6.

ČEJKA, Miroslav. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno: Barrister – Principal, 2007. 223 s. ISBN 978-80-87029-19-0.

Čt 24. Hledané slovo: *Drážďany*. [online]. [cit. 2010-11-15]. Dostupné z: <http://www.ct24.cz/svet/5456-bombardovani-drazdan-jen-tezko-lze-utok-hodnotit-bez-emoci/>

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION. Hledané slovo: The Terrorist. [online]. [cit. 2010-09-23]. Dostupné z: <http://www.fbi.gov/congress/congress02/watson020602.htm>

FOLTIN, Pavel. *Důvody realizace a formy terorismu*. [online]. [cit. 2011-01-10]. Dostupné z: www.defenceandstrategy.eu/filemanager/files/file.php?file=6291

FOLTIN, P., ŘEHÁK, D. *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie č. 1, Brno 2006. 60 s.
ISSN 1214-6463.

IDNES.CZ. Hledané slovo: *IRA* [online]. [cit. 2010-11-15]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/anglie-roztrhala-mirovou-dohodu-rika-adams-f2y-/zahranicni.asp?c=A000216131205zahranicni_itu

JUERGENSMEYER, Mark. *Teror v mysli boží: Globální vzestup náboženského násilí*. 1. vyd. Brno: CDK, 2007. 384 s. ISBN 978-80-7325-109-3.

KNOPP, Guido. *Wehrmacht Bilanz*. 1.vyd. Praha: Euromedia group, 2009. 328 s. ISBN 978-80-249-1246-2.

KREISKY, Eva. *Arbeitsbericht: Guerilla/Konterguerilla/Partisanen*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://evakreisky.at/2003-2004/staat-krieg/referat05_2a.pdf.

KROPÁČEK, Luboš. *Islámský fundamentalismus*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1996. 263 s. ISBN 80-7021-168-7.

KŘEŠŤANSKÁ ETIKA. Hledané slovo: *Desatero přikázání*. [online]. [cit. 2011-002-21]. Dostupné z: http://www.bralin.org/krestanska_etika.php

LEHR, Peter. *The 7 July London Bombings: Islamic Extremism Strike Again*, Real Istituto Elcano, ARI 99/2005. 5. s.

MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. 1.vyd.. Brno: Centrum strategických studií, 2005. 476 s. ISBN 80-903333-8-9.

MAREŠ, Miroslav. *Vymezení pojmu terorismus, válka a guerilla v soudobé bezpečnostní terminologii*. s. 20 – 21. [online]. [cit. 2010-12-13]. Dostupné z: <http://www.defenceandstrategy.eu/cs/archiv/rocnik-2004/1-2004/vymezeni-pojmu-terorismus-valka-a-guerilla-v-soudobe-bezpecnostni-terminologii.html>

MENDEL, Miloš. *Džihád: Islámské koncepce šíření víry*. 1. vyd. Brno: Atlantis, 1997. 354 s. ISBN 80-7108-151-5.

MĚCHOVÁ, Simona, *Nové výzvy terorismu*. (Disertační práce). Praha: Univerita Karlova, 2008. 326 s.

MV ČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-09-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>

MVČR. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-11-10]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/definice-pojmu-terorismus.aspx>
<http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001E0931:CS:HTML>

PEHE, Jiří. *Tři pohledy na budoucnost spolupráce USA a Evropy*. [online]. [cit. 2011-04-23]. Dostupné z: <http://www.pehe.cz/clanky/2002/tri-pohledy-na-budoucnost-spoluprace-usa-a-evropy>

PIKNA, Bohumil. *Mezinárodní terorismus a bezpečnost Evropské unie*. 1. vyd. Praha: Linde, 2006. 407 s. ISBN 80-7201-615-6

POLITICKÁ ETIKA. Hledané slovo: *Etické zásady víry*. [online]. [cit. 2011-002-25]. Dostupné z: <http://pol-etika.ktf.cuni.cz/articles.php?lng=cz&pg=179>

REXTER. *Analýza z hlediska typologie politického násilí*. [online]. [cit. 2011-02-20]. Dostupné z: http://www.barrister.cz/strat/rexter/page.php?id=33#_edn6

SAGIT. Nakladatelství právní a ekonomické literatury Ostrava. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.sagit.cz/pages/lexikonheslatxt.asp?cd=156&typ=r&levelid=eu_308.htm

Sbírka zákonů ČR. č.40/2009, Trestní zákoník. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2011-002-25]. Dostupné z: www.mvcr.cz/soubor/sb011-09-pdf.aspx

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Fatah*. [online]. [cit. 2011-02-15]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=128
http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=&casualties_max=&success=yes&perpetrator=284&ob=GTDDID&od=desc&page=3&count=20#results-table

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Hamas*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=49
http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=&casualties_max=&success=yes&perpetrator=399&ob=GTDDID&od=desc&page=7&count=20#results-table

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *PLO*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?page=9&casualties_type=&casualties_max=&perpetrator=532&expanded=no&charttype=line&chart=over time&ob=GTDid&od=desc#results-table

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Hizballah*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=3101

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Hizballah*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/gtd/search/Results.aspx?expanded=no&casualties_type=&casualties_max=&success=yes&perpetrator=407&ob=GTDid&od=desc&page=13&count=20#results-table

START, National consortium for the study of terrorism and responses to terrorism. Hledané slovo: *Al-Qaeda*. [online]. [cit. 2011-02-10]. Dostupné z: http://www.start.umd.edu/start/data_collections/tops/terrorist_organization_profile.asp?id=6

STRMISKA, Maxmilián. *Terorismus a demokracie pojetí a typologie subverzívního teroristického násilí v soudobých demokraciích*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Mezinárodní politologický ústav Masarykovy univerzity, 2001. 106 s. ISBN 80-210-2755-X.

ŠEDIVÝ, Jiří. *Nové paradigma terorismu*. Mezinárodní politika. č. 1, ÚMV Praha 2003. ISN 0543-7962.

ŠIŠKOVÁ, Tatjana (ed.). *Menšiny a migranti v České republice*. 1. Vyd. Praha: Portál, 2001. 200 s. ISBN 80-7178-648-9

THE TELEGRAPH. Hledané slovo: *Madrid 11. 3. 2004*. [online]. [cit. 2010-09-23]. Dostupné z: <http://translate.google.cz/translate?hl=cs&langpair=en|cs&u=http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/1567963/The-day-terrorism-hit-Madrids-train-system.html>

TOFFLER, A., TOFFLEROVÁ, H. *Válka a antiválka*. Praha: Nakladatelství Dokořán a Argo, 2002. 304 s. ISBN 80-86569-16-0.

VELKÁ SVĚTOVÁ NÁBOŽENSTVÍ. Hledané slovo: *Islám*. [online]. [cit. 2011-002-22]. Dostupné z: <http://www.Nabozenstvi.apu.cz/islam.html>

WIKIPEDIE. Hledané slovo: *Terorismus*. [online]. [cit. 2010-11-15]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Terorista>

WIKIPEDIA. Hledané slovo: *Křesťanský kalendář*. [online]. [cit. 2011-002-21].
Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Kalendář>

WIKIPEDIA. Hledané slovo: *Islámský kalendář*. [online]. [cit. 2011-002-21].
Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Islámský_kalendář

Zdroj dokumenty Policie ČR

ŽALOUDEK, Karel. *Encyklopedie politiky*. Praha: Libri, 1999. 599 s. ISBN 80-85983-75-3.

4. BRN. ARMY. Hledané slovo: *Etické zásady víry*. [online]. [cit. 2011-002-25].
Dostupné z:
[http://www.4brn.army.cz/logar/index.php?option=com_content&view=article
&id=58&Itemid=76](http://www.4brn.army.cz/logar/index.php?option=com_content&view=article&id=58&Itemid=76)

Seznam příloh

Příloha č. I – Průzkumný dotazník

Příloha č. II - Průzkumný dotazník – anglická verze

Příloha č. III –Analýza útoků z provincie Bagdád a město Bagdád

Příloha č. I – Průzkumný dotazník

Vážení respondenti,

do rukou se Vám dostává dotazník zaměřený na problematiku terorismu. Dotazník je součástí bakalářské práce, kterou právě zpracovávám. Z tohoto důvodu bych Vás rád požádal o chvíli času k jeho vyplnění. Dotazník obsahuje 13 otázek. U otázek č. 6, 8 a 9 můžete zvolit více možností. Některé otázky jsou označené ČR nebo Irák, odpovídejte pouze na otázky neoznačené a pro ČR. Předem děkuji za kompletní vyplnění dotazníku.

Dotazník je zcela ANONYMNÍ.

1. Váš věk?

- A. do 30
- B. 31 – 40
- C. 41 – 50
- D. nad 50

2. Vaše pohlaví?

- A. žena
- B. muž

3. Ke které náboženské obci se hlásíte? - Irák

- A. Sunny
- B. Shia
- C. Křesťan
- D. jiné

3. Náboženská víra? - ČR

- A. ano (věřící)
- B. ne (bez víry)

Hlásíte-li se k církvi či k náboženské obci? (doplňte k jaké)

4. Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- A. Bez vzdělání
- B. základní
- C. střední
- D. vysokoškolské

5. Jak vnímáte útoky proti Koránu (karikatury, atd.)?

- A. útok křesťanství proti islámu
- B. akt hlouposti

6. Sebevražední útočníci jsou pro vás?

- A. teroristé
- B. nástroje teroristů
- C. mučedníci
- D. nevím

7. Během bombových útoků a útoků sebevražedných atentátníků byl zraněn nebo zahynul někdo? - Irák

- A. z rodiny
- B. z příbuzných
- C. známých
- D. nevím

Pro ČR: Otázky č. 8 a 9 se týkají zemí jako je například Irák a další, kde probíhají či probíhaly ozbrojené konflikty, do kterých jsou zapojeny i armády zemí NATO.

8. Které z těchto aktů považujete za teroristické útoky?

- A. útoky na vojenské cíle konvoje, kasárna, kontrolní stanoviště - (US – Irák),
- B. útoky na vládní vozidla (kolony),
- C. útoky na diplomatická vozidla (kolony),
- D. útoky na vládní budovy,
- E. útoky na civilní cíle (autobusy, mešity, kostely, nádraží, tržiště).

Označte vše, co vnímáte jako teroristický útok.

9. Které z těchto aktů považujete za guerillu (odboj, partyzánský boj)?

- A. útoky na vojenské cíle konvoje, kasárna, kontrolní stanoviště - (US – Irák),
- B. útoky na vládní vozidla (kolony),
- C. útoky na diplomatická vozidla (kolony),
- D. útoky na vládní budovy,
- E. útoky na civilní cíle (autobusy, mešity, kostely, nádraží, tržiště).

Označte vše, co vnímáte jako guerillu.

10. Myslíte si, že je (byla) přítomnost zahraničních vojenských jednotek a jiných ozbrojených složek v Iráku oprávněná?

- A. ano
- B. pouze zpočátku (do předání vlády)
- C. ne

11. Považujete útoky na obchodní centrum New York (USA), vlaková nádraží Madrid (Španělsko) a na prostředky hromadné dopravy Londýn (Velká Británie) za teroristické útoky?

USA

A. ano

B. ne

C. nevím

Španělsko

A. ano

B. ne

C. nevím

Velká Británie

A. ano

B. ne

C. nevím

12. Jak hodnotíte organizaci Al-Qaida? Je to:

A. teroristická organizace

B. guerillová organizace

C. nevím

13. Organizace, které bojovaly nebo bojují proti Izraeli (Fatah, Hamas, OOP, Hizbalah) vnímáte jako?

A. teroristické organizace

B. guerillové organizace

C. nevím

Příloha č. II – Průzkumný dotazník – anglická verze

Dear respondents,

you have in your hands the questionnaire, which is intended on problems of the terrorism. The questionnaire is part of my bachelor thesis, which I have been doing. I would like to ask you for a while to fill in. The questionnaire contains 13 questions. You can choose more possibilities in questions number 6,7,8, and 9.

Thank you for your help.

The questionnaire is fully anonymous.

1) Your age?

- A. to 30
- B. 31-40
- C. 41-50
- D. over 50

2) Your sex?

- A. female
- B. male

3) Your religion?

- A. Sunny
- B. Shia
- C. Christian
- D. Other

4) Which is your education ?

- A. without education
- B. primary education
- C. high education
- D. university education

5) How do you take notice the attacks against the Quran:

- A. the attack of the Christians against Islam
- B. stupidities

6) The suicide bombers are for you?

- A. the terrorists
- B. the instrument of the terrorists
- C. the sufferers
- D. I don't know

7) Was anybody hurt or killed during the bomb attacks and attacks of the suicide bombers ?

- A. from the family
- B. from the relations
- C. from the friends
- D. I don't know

8) Which acts do you judge as a terrorist attacks?

- A. the attacks against the military aims, convoys, barracks, CP – (USA-IRAQ)
- B. the attacks against the government cars (convoys)
- C. the attacks against the diplomatic cars (convoys)
- D. the attacks against the government buildings
- E. the attacks against the civil aim (buses, mosques, churches, stations, bazaar)

Mark everything what do you judge as a terrorist attacks.

9) Which acts do you judge as a guerilla?

- A. the attacks against the military aims, convoys, barracks, CP – (USA-IRAQ)
- B. the attacks against the government cars (convoys)
- C. the attacks against the diplomatic cars (convoys)
- D. the attacks against the government buildings
- E. the attacks against the civil aim (buses, mosques, churches, stations, bazar)

Mark everything what do you judge as a guerilla.

10) Do you mean, that the presence of the foreign troops and other armed services is (was) competented in IRAQ.

A. yes

B. only at the beginning (to handing over the government)

C. no

11) Do you consider the attacts to the Business Centre in New York (USA), railwaystation in Madrid (Spain) and mass transport in London (GB) as a terrorist attacts?

USA

Spain

GB

A. yes

A. yes

A. yes

B. no

B. no

B. no

C. I don't know

C. I don't know

C. I don't know

12) How do you judge the organization Al-Qaida? It is:

A. terrorist organization

B. guerilla organization

C. I don't know

13) How do you judge the organizations (Fatah, Hamas, PLO, Hezbollah), which fought or fight the Israel?

A. terrorist organization

B. guerilla organization

C. I don't know

Příloha č. III – Analýza útoků z provincie Bagdád a město Bagdád

